

Office of the Prosecutor of the Vilnius District
Rinktinės street no. 5, Vilnius

Plaintiff:

Grant Arthur Gochin

Date of birth:

Address: 10 900 Winnetka Ave,
Chatsworth, CA 91311, USA

Attorney for the Plaintiff:

Attorney Rokas Rudzinskas

Mickevičiaus street no. 14-2, Vilnius

Telephone: 861488303

E-mail: rokas@rlaw.lt

Suspect in the commission of a criminal act:

Budgetary institution Center for the Study of the Genocide and Resistance of Residents of Lithuania

Registration number:

Address: Didžioji street no. 17/1, Vilnius

Suspect in the commission of a criminal act:

Teresė Birutė Burauskaitė

STATEMENT
FOR THE INITIATION OF PRE-TRIAL INVESTIGATION UNDER ARTICLE 170(2) OF
THE CRIMINAL CODE
July 24, 2018, Vilnius

1. FACTUAL CIRCUMSTANCES

The Plaintiff and an initiative group of Lithuanian historians and intellectuals approached the mayor of Vilnius with the request to take down a memorial plaque to Jonas Noreika, aka General Vėtra, located on the wall of the Vrublevksiai Library of the Lithuanian Academy of Sciences. The request was made based on the memories of secretary of the Plungė kommandatura A. Pakalniškis who said

Jonas Noreika as the head of the Lithuanian Activist Front (LAF) in Plungė issued oral orders in July of 1941 to shoot all Jews from Plungė who were then enclosed and imprisoned in the synagogue there. The request was also based on extant written orders by Noreika for isolating Jews in ghettos and seizing their property.

The municipality then approached the Center for the Study of the Genocide and Resistance of Residents of Lithuania (hereinafter Center), asking this institution to present its findings regarding Jonas Noreika's role in the events of the Holocaust.

In July of 2015 the Center provided the mayor a finding defending and absolving Jonas Noreika of guilt. This finding was published on the Center's webpage. In October of 2015 the Center prepared another finding defending Jonas Noreika which they published on their internet webpage and forwarded to the Government chancellor, the mayor of Vilnius and the director of the Vrublevskiai Library.

The Plaintiff approached the Center in writing, asking to explain certain statements in the findings and what they were based on, to wit, **"the isolation of the Jews and their mass murder are considered two different things in historiography"** and **"there is no information that Noreika was connected with the organization or execution of the mass murder of Jews."** In responding to the Plaintiff, the Center sent him a six-page list of history sources, many of which were works by Center historians Rukšėnas and Bubnys.

The Plaintiff approached the Office of Parliamentary Ombudsman, indicating the Center was violating the principles of transparent administration and objectivity, and indicated that the Center in its findings was advocating for Jonas Noreika, and by presenting subjective and unfounded opinions was distorting historical events, and by justifying Noreika's actions were not being assessed according to the Statute of the Nuremberg Tribunal nor the United Nations Convention on Genocide. The parliamentary ombudsman found the Plaintiff's request had merit and ordered the Center to provide a comprehensive reply to the Plaintiff's questions, and informed the Lithuanian parliament of continuing violations of public service rules.

In reply to the Plaintiff's letter, the Center essentially failed to respond to his questions, and said the "Center according to its competency **was not able to determine whether Jonas Noreika really did sign this letter** [for the establishment of the Žagarė ghetto] **or whether he knew** or should have known about the goal of actor to exterminate part of a group," and the Center **"was unable to say that Noreika participated in the Holocaust in light of the presumption of innocence and the information available."**

It is worth noting that the information the Center provided in its findings in 2015 did not differ in essence from that presented in writing to the Supreme Police Commission on March 27, 2014.¹ Although the Center in their finding in October said additional research was conducted, the public

¹ <https://dg.lapas.info/irasas/kokia-informacija-apie-holokausto-dalyviu-sarasa-oficialiai-yra-pateikes-genocido-tyrimo-centras/>

was not given any more information than the Center had in 2014. Since that time the Center's position has not changed and Center director Teresė Burauskaitė has actively defended Jonas Noreika, rejecting, without foundation, all accusations lodged at him.

In 2018 the Plaintiff initiated independent research into archival documents at the Lithuanian Central and Lithuanian Special Archives. Nazi crimes researchers Evaldas Balčiūnas and Andrius Kulikauskas performed this research. During this research the documents discovered and connections by historians with already known and published documents (including Lithuanian National Party secretary Zenonas Blynas's exhaustive diary of events published in 2010) show that the Center since 2015 has actively misinformed and misled the public and people in government about Jonas Noreika's connections with the Holocaust in Žemaitija and Šiauliai. The documents found show Jonas Noreika was in command of LAF Telšiai, the organized group which was the supreme government in Žemaitija in the summer of 1941. Members of LAF Telšiai occupied the most significant posts in law enforcement and civilian institutions, and also organized and commanded independent self-defense units (Tautinio Darbo Apsauga or TDA in the Holocaust literature (National Labor Defense), the white armbanders, the LAF and so on) which carried out the mass murder of the Jews of Plungė and Telšiai. The documents confirm the headquarters of LAF Telšiai was housed in the same building as the Lithuanian Kommandatura, and that the commander of LAF Telšiai issued and confirmed permits for weapons (to LAF and TDA members), held field courts martial, considered pleas for clemency and carried out executions. LAF Telšiai published the official newspaper Žemaičių žemė [Land of the Žemaitijans] which actively published anti-Semitic statements and called for the murder of Jews. The press, the permitting authority and the executive authority were all concentrated in the hands of one organized group of people, the Telšiai LAF. This group was commanded by Jonas Noreika. Documents from the summer of 1941 and the press fail to mention Germans in Žemaitija, and only Zenonas Blynas mentions the presence of several Germans who remained behind as the front pressed onwards who took part in executions and called themselves sadistic tourists.

Given all these circumstances, I believe the Center has consciously and intentionally committed acts of Holocaust denial corresponding to the definition of the crime in article 170 (2) of the criminal code of Lithuania. I give basis this belief in an historical conclusion, archive documents and arguments presented below.

2. INFORMATION MADE PUBLIC BY THE GENOCIDE CENTER

The Center's finding says (appended) that before the Nazi occupation in June of 1941 Jonas Noreika served in the court of the Lithuanian military and had the rank of captain. On August 3, 1941, Jonas Noreika was appointed head of the district of Šiauliai.

In their finding in October of 2015 the Center said "**information about Noreika's activities after the uprising, i.e., in late June and in July of 1941, is rather fragmentary, [but] in summary one can say that in July of 1941 captain Jonas Noreika had service ties with two agencies: the Telšiai LAF organization and the Plungė kommandatura.**"

They indicated there was an order signed by Noreika from August 22, 1941, which survives (appended), addressed to the aldermen and city burgermeisters of the Šiauliai district, announcing the Jews of the Šiauliai district should be removed to the Žagarė ghetto between August 25 and 29 and inventories of the property they left behind were to be delivered to the head of the district.

Historically there were 3 ghettos operating in the Šiauliai district. Two of them were established in the city of Šiauliai, by order of the head of the Šiauliai district issued July 23, 1941, to which the Jews living in the city and district of Šiauliai were moved.

The third was the Žagarė ghetto. It was created to handle the overflow from the full ghettos in Šiauliai. People were moved there by order of Šiauliai district head Jonas Noreika issued on August 22, 1941. It's noteworthy the Žagarė ghetto was not transformed into a concentration camp as the other two ghettos in Šiauliai were. Two thousand, two hundred and thirty-six (2,236) people were shot in the city park in Žagarė on October 2, 1941 (633 men, 1,107 women and 496 children).

In connection with the order of August 22, 1941, and an earlier order for interning Jews in ghettos and seizing their property, there is a surviving order signed by Noreika and dated September 10, 1941, addressed to the alderman and city burgermeisters of the Šiauliai district, directing them to liquidate Jewish tangible assets in the following manner: "a portion of the property is preserved until there is a separate directive, a portion of the property is to be used for schools, rural districts, post offices, shelters, hospitals and other institutions, and a portion of the property is to be distributed to people victimized by the war and that property is to be sold at auction." The money was supposed to be delivered "to the treasury of the executive board of the district of Šiauliai." That means the administration of the head of the Šiauliai district issued orders on July 28 and August 22, 1941, for the establishment of ghettos in Šiauliai and Žagarė and the confiscation of Jewish property, and later on September 10, 1941, ordered the mayors of the cities and towns of the district to transfer the money received from the sale of this property to the account of the same administration.

Please note that only later, **on November 5, 1941, the executive board of the Šiauliai district issued a directive to the mayors of the cities and surrounding areas to pay the monies received from the sale of Jewish property to the Gebietskommissar's account at the Reich Credit Bank in Šiauliai by November 15.** This shows that in the period from September to October, 1941 (which can be understood as until the Nazi regime began to control these agencies), at Jonas Noreika's initiative and by his order, money from the sale of Jewish property was required to be paid to the treasury of the Šiauliai district administration.

The Center says Noreika worked for a civilian agency, but this agency served illegal goals: they organized the transfer of Jews to the ghetto in Žagarė and the confiscation and sale of their property. Noreika's order of September 10, 1941, on the administration of seized Jewish property says the property was to be used for various social institutions (schools and etc.) and also for victims of the war.

The Center in its finding remains silent regarding these circumstances and these documents.

It should also be noted that the shadow of suspicion falls upon Noreika regarding the order to murder Jews issued on July 13, 1941, when Noreika worked at the Plungė kommandatura, i.e., before his appointment as head of the Šiauliai district.

Neither did the Center determine or indicate what Noreika's accomplishments were in opposing the Communist government. Noreika was tried by court martial and sentenced to death under Article 58, part 1 (treason against the homeland) of the criminal code of the Soviet Federated Socialist Republic of Russia. He was rehabilitated of this crime in 1991 by a decision of the Supreme Court of Lithuania. It is unknown why and for what he was awarded a state award in the first degree posthumously, and the Center's finding doesn't indicate why.

All of the criminal acts listed above are a matter of historical assessment, and we therefore believe that in judging the denial, gross belittlement or support for these acts as the crime of hate speech, we should base that on the universally recognized criterion of fact and historical truth, e.g., on historical documents and the factual circumstances which can be determined from personal testimonies and documents.

3. CIRCUMSTANCES REVEALED AND DOCUMENTS DISCOVERED DURING RESEARCH

Historians who have studied the uprising in June, 1941, and subsequent events have determined the Telšiai LAF was not subordinate to Nazi orders, they operated on their own initiative without the Nazis knowing, acquired weapons on their own and issued their own "Nacionalzocialist" Party membership cards as permission to carry weapons. In the summer of 1941 this organization was the supreme governing body in Žemaitija.

Historians have determined the extermination of the Jewish people conducted in Žemaitija in the second half of 1941 was encouraged by the newspaper Žemaičių žemė [Land of the Žemaitijans] published by the LAF and in proclamations issued by the LAF, and that town festivals were held in conjunction with mass murder operations with speeches given glorifying the work of the Lithuanian people, Nazi Germany and Adolf Hitler. These events took place under the jurisdiction of LAF leader Jonas Noreika, under his command and with his active participation.

It is worth noting that the chief of the Sicherheitsdienst and SD [Nazi Security Police) for all of Lithuania was SS standartenführer Karl Jäger (July 2, 1941-July 31, 1943) and he was at the same time the commander of the Einsatzkommando 3/A mobile killing squadron under Einsatzgruppe Operational Group A. He sent a detail report to Berlin dated December 1, 1941, on the extermination of 137,346 people (of whom the majority by far were Jews) carried out between July 2 and November 25, 1941. The document provides exact dates and locations of mass murder operations, number of victims and categories of victims (Jews, Communists, criminals and so on). In total it lists more than 100 mass murder operations at 71 different locations.

The mass murder operations in Plungė and Telšiai are not listed in the report by Jäger, the commander of Einsatzkommando 3 (the Hamann squadron) responsible for murdering the Jews of Lithuania, nor are they referenced in court testimony in trials against the Tilst Einsatzkommando responsible for murdering Jews on the Lithuanian border with the former East Prussia [part of Germany]. From the report by Stahlecker, the commander of Einsatzgruppe A, we are given to understand that Einsatzkommando 2, the group which exterminated the Jews of Latvia and which had one unit in Šiauliai, about 100 kilometers from Plungė, was responsible formally for mass murder operations in Plungė, Telšiai, Mažeikiai, Biržai and Šiauliai, Lithuania.

In reality only about 8 Germans, a single unit, were present at the mass murder of the Jews of Telšiai. All of this actually seems to agree with Stahlecker's report of October 15, 1941, where it records that one Einsatzkommando 2 unit (about 30 soldiers) responsible for the entire Šiauliai military district was able to exterminate 42,000 Jews while Jäger's Einsatzkommando 3 (150 soldiers) in the Kaunas military district only murdered 32,000 people. From the text of Jäger's report we are given to understand his death squad, commanded in the field by the psychopath Hamann, worked very hard five days per week. What could it mean that the mass murder operations in the district controlled by Noreika's LAF happened without the knowledge of the Nazis, or that the Nazis simply failed to enter mass murder operations in two districts in their reports?

Our research found facts and circumstances providing firm basis for stating there was wide-scale propaganda carried out against people of Jewish ethnicity in the Telšiai district in 1941 and that the extermination of the Jews was justified and encouraged in public statements by the LAF and in the periodicals they published, arguing the Lithuanian nation must unite and cleanse themselves of this undesirable element. In consequence, we can state firmly that the Telšiai LAF and its commander Jonas Noreika are directly responsible for the murder of at least 1,800 Jews in Plungė (July 12 to 13, 1941) and at least 800 Jews from Telšiai (July 20 to 21, 1941) and for the theft of their property.

The period of Noreika directing the administration of the Šiauliai district is documented better. Correspondence, orders and identification documents and permits confirm Noreika actively contributed to the establishment of the ghetto in Žagarė and wielded real authority in deciding the fate of the Jews. The documents demonstrate Noreika actively took part in the establishment and administration of forced labor camps and in the collection of fees for this slave labor. They also show Noreika was active in solving issues concerning the seizure and allocation of Jewish property in the district of Šiauliai. Monies collected from the sale of this property was sent to the bank account of the Šiauliai district administration. A chronology of events, appended to this document and based on documents found in the archives, the diary of Lithuanian Nationalist Party secretary Zenonas Blynas and other historical sources, gives completely firm foundation to these accusations.

The archival documents presented (Lithuanian Central State archive FR 1099 a-1-b2) testify that Noreika in the post of head of the district had decision-making authority and exercised that authority regarding issues of forced Jewish labor, provided security for guarding Jewish prisoners, provided weapons and permits to carry weapons to these guards and set up a system for taking Jews from and returning them to the ghettos. There was a case discovered regarding extending the railroad in which Noreika received private commercial orders for Jewish slave labor.

The ghettos were under the jurisdiction of the Nazi SS, but were governed by the Lithuanian administration while the SS governed concentration camps. There was an authorized figure for Jewish affairs appointed to the Šiauliai municipality and the municipality received payment for Jewish labor from farmers, enterprises and other clients.

There is a letter from Noreika dated November 5, 1941, to the Šiauliai municipality which seems to show the municipality hadn't received fees from forced Jewish labor on the railroad set up by Noreika, and Noreika suggested the municipality contact the client for the slave labor, the Railroad Executive Board (Lithuanian Central State Archive fR-1099-a1-b2- 1504).

Also extant is report signed by the head and the accountant of the Šiauliai district dated August 24, 1942, confirming **soldiers of the Šiauliai military district's Lithuanian self-defense battalions had in fact received salaries to the amount of 3,350.03 rubles from the head of the Šiauliai district between September 20 and November 1, 1941. (Lithuanian Central State Archive, fR-1099-a2-b2-1133).** For comparison, there are documents surviving which show district head Noreika's official monthly salary at that time was 1,000 rubles, and the monthly salary for police officers was between 250 and 330 rubles.

This demonstrated that the Šiauliai district administration (Jonas Noreika) paid salaries during the period when mass murders operations against Jews were being carried out in the Šiauliai district (in the Žagarė ghetto on October 2, 1941). Historians have shown the 14th battalion which operated in the Šiauliai military district was constituted of Telšiai LAF units. Jonas Noreika was the commander of the Telšiai LAF. There was no Lithuanian military as such at that time.

Jonas Noreika's granddaughter Silvia Foti has confirmed the authenticity of this historical research and the facts discovered in the case. In a document appended to this text she says **the suppression of Jonas Noreika's role as commander of the Lithuanian Activist Front and as a Holocaust perpetrator is one of the largest conspiracies committed in Lithuania in the previous century.**

4. DEFINITION OF GENOCIDE AND WAR CRIMES

Resolution No, 96 of the General Assembly of the United Nations of December 11, 1946, on the crime of genocide noted genocide is a denial of the right to existence of an entire group of people, as murder is the denial of the right of individual people to exist; the denial of this right to existence shocks the conscience of humanity, and humanity experiences great losses because of it in the loss of the cultural and other sort of contributions made by these groups of people; genocide violates the moral right and the spirit and aspirations of the United Nations. The General Assembly of the United Nations also confirmed in this resolution that genocide is a crime under international law which is condemned by the entire civilized world.

It's worth noting in this context the crime of genocide was not defined in the August 8, 1945, Nuremberg Tribunal Statute; this statute was the first to define international criminal responsibility for crimes against the peace, war crimes and crimes against humanity. The Nuremberg Statute defines crimes against the peace as war of aggression or planning for war in violation of international agreements, preparing for war, initiating and/or waging war and taking part in a joint plan or conspiracy to accomplish any of those acts; war crimes are defined as violations of the laws and customs of war including murder, brutal treatment, deportation for slave labor or the murder of civilian residents in an occupied territory or living outside that territory for any other reason, murder or brutal treatment of prisoners of war or people at sea, the murder of prisoners, the seizure of private or public property, and the senseless destruction of cities, towns and villages without military necessity; crimes against humanity are defined as the murder, destruction, enslavement, deportation and other inhumane treatment of civilians during time of war, or in preparation for war, or persecution committed on political, racial or religious basis in the commission of any crime under the jurisdiction of the Nuremberg Tribunal, without regard to whether that violates the national law of the state where the crime was committed.²

Article 6 of the statute of the International Criminal Court defines genocide as the murder of people belonging to a national, ethnic, racial or religious group; gross bodily harm or damage to the psyches of members of such groups; the intentional creation of living conditions to cause the death of all or some members; the application of measures to restrict the birth rate of people belong to a given group; and the forced transfer of children from a given group to another group aimed at destroying all or some of the people of that group. The mass murder of Jews carried out during World War II, i.e., the genocide of the Jews, is called the Holocaust.³

War crimes are serious violations of laws for armed conflict and established by international law and customs which break the rules of warfare,⁴ established in different international documents (for example, the Hague Convention and the Geneva Convention).⁵

War crimes and crimes against humanity are very broad concepts. After Lithuania ratified the Convention on the Prevention and Prosecution of the Crime of Genocide (the Genocide Convention), the Statute of the International Criminal Court, the Geneva Convention and the Hague Convention, all war crimes and crimes against humanity committed by Nazi Germany and the USSR against Lithuania and Lithuanian residents, and likewise grave and very grave crimes committed in 1990 and 1991, are punishable and condemned, and fall under the categories of crimes against humanity and war crimes.

² Lithuanian Constitutional Court decision of March 18, 2014, No. KT11-N4/2014 DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO KODEKSO KAI KURIŲ NUOSTATŲ, SUSIJUSIŲ SU BAUDŽIAMĄJA ATSAKOMYBE UŽ GENOCIDĄ, ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI [On the adherence to the constitution of the Republic of Lithuania of several points of law in the criminal code of the Republic of Lithuania regarding criminal liability for genocide], case no. 31/2011-40/2011-42/2011-46/2011-9/2012-25/2012

³ MEILUS, E. *Holokaustas arba Lietuvos tragedija (1941-1944)* [The Holocaust, or Lithuania's Tragedy (1941-1944)]. Vilnius: Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, 2001, p. 7.

⁴ *Tarptautinio Baudžiamojo Teismo Romos statutas Rome Statute, International Criminal Court*. Valstybės žinios. 2003. No. 49–2165, article 8.

⁵ The Geneva Convention provides for the protection of victims of war (the wounded, patients, victims rescued from shipwrecks, prisoners of war, civilians and children).

The International Holocaust Remembrance Alliance at their plenary meeting on October 10, 2013, in Toronto adopted a definition of Holocaust denial. Holocaust denial is information or propaganda denying the historical truth and the extermination of Jews during World War II by the Nazis and Nazi collaborators.

It was stated [at the IHRA meeting] Holocaust denial in its various forms is an expression of anti-Semitism. The attempt to deny the genocide of the Jews is an attempt to relieve National Socialism and anti-Semitism of culpability or responsibility for committing genocide against the Jewish people.

That meeting also noted that Holocaust distortion is associated with intentional efforts to justify or minimize the effect of the Holocaust or essential parts of it, including collaborators and proponents of Nazi Germany.

5. DEFINITION OF THE CRIMINAL ACT IN ARTICLE 170 (2), LITHUANIAN CRIMINAL CODE

The denial of crimes against humanity is one of the most serious forms of racial and religious discrimination.⁶ The denial, gross minimization, approval for and the rewriting of historical facts tread on the values upon which the fight against racism, anti-Semitism and other forms of intolerance is based, and thus pose a serious threat to the public order; such actions are not compatible with democracy and human rights because they violate the rights of other people.⁷

The Holocaust, genocide and other crimes against humanity and war crimes are indisputable historical facts and their denial or glorification or gross minimization is not compatible with the principles of democracy upon which European public order is based and not compatible with the European Court of Human Rights, and justification of Nazi policies is not protected as freedom of expression.⁸

One should not think that the denial or gross minimization of genocide, crimes against humanity or war crimes cannot be considered hate-speech *per se*,⁹ so it is appropriate to explain what denial of genocide, crimes against humanity and war crimes means more generally, and why and when this form of speech constitutes hate.

⁶ Court of Human Rights decisions: Honsik v. Austria, No. 25062/94, decision of 18 October 1995, D.R. 83; Marais v. France, No. 31159/96, decision of 24 June 1996, D.R. 86.

⁷ Garaudy v. France (dec.), no. 65831/01, ECHR 2003-IX

⁸ See Lehideux and Isorni v. France, 23 September 1998, Reports of Judgments and Decisions 1998-VII; Glimmerveen and J. Hagenbeek v. the Netherlands, No. 8348/78 and 8406/78, decision of October 11, 1979, DR 18; Kühnen v. The Federal Republic of Germany (Admissibility Decision), no. 12194/86, decision of May 12, 1988; B.H., M.W., H.P. and G.K. v. Austria, No. 12774/87, decision of October 12, 1989, DR 62; Remer v. Germany, no. 25096/94, decision of September 6, 1995, DR 82; Honsik v. Austria; Nationaldemokratische Partei Deutschlands, Bezirksverband München-Oberbayern v. Germany, no. 25992/94, decision of November 29, 1995, DR 84; Nachtmann v. Austria, no. 36773/97, decision of September 9, 1998; Witzsch v. Germany (dec.), no. 41448/98, April 20, 1999; Schimanek v. Austria (Admissibility decision), no. 32307/96, decision of February 1, 2000; Norwood v. the United Kingdom (dec.), no. 23131/03, ECHR 2004-XI.

⁹ ALMAGOR, R.C. Holocaust Denial is a Form of Hate Speech. Amsterdam Law Forum, 2009, vol. 2, p. 33.

Object of the Crime

The legislator of the laws indicated the object [target, victim] of the crime defined in article 170 (2) of the Lithuanian criminal code is the protection of the welfare of international community (banning aggression, fundamental human rights and freedoms, ban on genocide, crimes against humanity and war crimes), and also the honor and dignity of victims of aggression, genocide, crimes against humanity and war crimes, and other people and fighters against occupation, as well as the public order. We note article 170 (2) is contained in a section titled "Crimes and criminal violations against the equal rights of the individual and freedom of conscience." Therefore the basic and fundamental object of this act is the equal rights of people, and the objects indicated by the legislator are necessary additional objects.

The Objective Side of the Crime

The criminal act defined in article 170 (2) can consist of the additional alternative actions: I) (A) approval, (B) denial or (C) gross minimization of i) genocide or ii) other crimes against humanity or (iii) war crimes as defined by acts of law of the Republic of Lithuania or the European Union, or recognized in jurisprudence based on verdicts by Lithuanian or international courts.

The denial of crimes against humanity must fail to be based on any historical documents or, if it is based on these, these historical documents must also be falsifications of history. The historical revision of these crimes not based on research or facts does not enjoy the protection of freedom of expression and is subject to criminal prosecution. Denial of crimes against humanity include approval [*"pritarimas"*] for the Holocaust, Soviet genocide, mass murder and deportations of Lithuanian residents and other repressions perpetrated in Lithuania [...] and also their denial [*"neigimas"*] or minimization [*"menkinimas"*].¹⁰

According to the Dictionary of the Lithuanian Language [Lietuvių kalbos žodynas], "pritarimas" is defined as agreement with, defense of, oral support for something, while "neigimas" means rejection, non-recognition, and "šiurkštus menkinimas" means impolite, gross, rude and insulting denial of something as significant or worthy, making something petty, belittling something.

In this case the qualifier "šiurkštus" [gross] is a criterion of judgment which should be taken into consideration of the criminal act by the qualified institution and which is determined by taking into account the entirety of all factual circumstances.

This standard includes acts of law: the Lithuanian law on the genocide of residents of Lithuania,¹¹ the criminal code of Lithuania, the Framework Decision and other acts of law criminalizing genocide, war crimes and crimes against humanity.

Although the legislature only incorporated EU and Lithuanian acts of law in the legal standard and did not include such important international instruments of law as the Genocide Convention, which came into force in Lithuania on May 1, 1996, or the Statute of the International Criminal Court

¹⁰ Explanatory text to amendments to articles 170 (2) and 284 (1) of the criminal code of the Republic of Lithuania.

¹¹ Lithuanian law on the genocide of residents of Lithuania. Valstybės žinios. 1992, No. 13 - 342

which came into force in Lithuania on August 1, 2003, taking into consideration that the Genocide Convention and the Statute of the International Criminal Court have been ratified and are directly operational within the Lithuanian legal system, and that international treaties ratified by the Lithuanian parliament are an integral part of the Lithuanian legal system, and that they are equal to law in the Lithuanian system of legal sources,¹² this means that international treaties and agreements ratified and binding in Lithuania correspond to the concept of acts of law by the Republic of Lithuania in this standard.

The acts defined in article 170 (2) must be committed publicly.

Of the required features of the objective side of article 170 (2) is the manner in which the crime was committed. The acts defined by 170 (2) have to have been committed in a threatening, degrading or insulting way. These features are adjudged and depend on various circumstances, thus the consequences which arose out of the act must be taken into consideration, as well as how the victim reacted to the act, what the public's reaction was, and so on.

If the act wasn't committed in a threatening, degrading or insulting manner, then in order for it to qualify under article 170 (2) the act had to have given rise to corresponding consequences: the public order must have been disturbed by the commission of the act. This gives rise to a well-founded question: how should disturbance of the public order be determined?

If disturbance of the public order should be based on article 284 of the criminal code, then we believe the indications in article 284 duplicate the above-mentioned manner of the commission of the crime, because in one way or another, if certain consequences ensue--the public order is disturbed--then that means that the criminal act was committed in a specific way: threateningly, degradingly or insultingly.

It's noteworthy that article 1, section 2 of the Framework Decision reaffirms that member-states may select one of the several methods of criminalization: to criminalize acts which could disrupt public order, and to criminalize acts which are threatening, offensive and insulting. Lithuania has included both alternative methods in the Lithuanian criminal code.

Subject of the Crime

The subject of the crime is a natural or corporate person. In this case under consideration, the subject is the budgetary institution Center for the Study of the Genocide and Resistance of Residents of Lithuania or its director Teresė Birutė Burauskaitė, because the episodes of criminal activity have been discovered in writings by this person who hold the post of Center general director. Material denying and minimizing the role of Holocaust perpetrators is published on the

¹² Lithuanian Constitutional Court January 24, 1995, finding in the case "Dėl Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos" [On the European Convention for the Protection of Human Rights and basic Freedoms]. Valstybės žinios. 1995, No. 9-199; Lithuanian Constitutional Court October 17, 1995, resolution in the case "Dėl įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių“ ["On the Law 'On the International Agreements of the Republic of Lithuania'"]. Valstybės žinios. 1995, No. 86-1949; Lithuanian Constitutional Court December 18, 1997, finding in the case " Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto" ["On the State Social Security Fund Budget"]. Valstybės žinios. 1997, No. 117-3032;Lithuanian Constitutional Court April 25, 2002, decision in the case "Dėl atsisakymo nagrinėti dalį prašymo" ["On the Rejection to Consider Part of the Request"]. Valstybės žinios. 2002, No. 44-1679.

Center's website. This means the criminal statements were made with Teresė Birutė Burauskaitė acting in the name of the Lithuanian state as confirmed by the affixing of her signature. This action in the person of the general director presupposes an aspiration to deny and minimize publicly the role and involvement of Holocaust perpetrators. Because the statements were made by the director of an institution performing historical research, this indicates that the person making the statement had cognizance she was not telling the truth and that she had knowledge archival documents exist which testify to Jonas Noreika's active involvement in the Holocaust in Žemaitija. These documents do not contradict the memories of witnesses, which Teresė Birutė Burauskaitė rejected as unreliable in her published findings. This scale of denial leads to the conclusion that the person understood the negative consequences of her actions and that she actually sought them.

The Subjective Side of the Crime

We stress that not all statements which contradict historical facts recognized by court decisions may be considered criminal, e.g., if a person knows nothing about the crimes discussed above, i.e., if he simply has gaps in his education, then the statements by that person to the effect that, for example, the Holocaust didn't happen cannot be considered a form of hate-speech, since the individual cannot be convicted for lack of knowledge.¹³ In order to limit which statements might be criminal and which not, there must always be careful investigation of the content of the statement and the possible intentions of hate by the person making the statement.

Under an additional protocol of the Convention on Cybercrime for the criminalization of acts of a racist and xenophobic nature committed using computer systems, the motivation for denial of crimes against humanity is usually presented as the conclusion of academic research, although in fact this act is aimed at supporting or stimulating political motivation which pave the way for the resurgence of negative crimes. Moreover, this behavior is inspired or even awoken and encouraged by the actions of racist and xenophobic groups, including activities on computers. The expression of these sorts of ideas insults people who were the victims of such crimes and their relatives. Furthermore, it threatens the dignity of human society.¹⁴

Misleadingly presenting propaganda to the public as the simple process of reviewing history,¹⁵ deniers of the crimes attempt to spread extremist ideas by offering unfounded arguments against the facts in notorious crimes of history, e.g., according to Holocaust deniers Jews made up and exaggerated the events of the Holocaust. Opposition to one social group of people is intentionally whipped up through these criminal actions.¹⁶ It is believed with foundation that the internal aspiration of these sorts of actions is to pave the way for a repetitions of actions of the same nature [Holocaust, war crimes, crimes against humanity, genocide], because postings filled with hate

¹³ ALMAGOR, R.C. Holocaust Denial is a Form of Hate Speech. Amsterdam Law Forum, 2009, vol. 2, p. 34

¹⁴ Additional Protocol to the Convention on Cybercrime, Explanatory report, paragraph 39.

¹⁵ STARR, S. Understanding Hate Speech. In: MÖLLER, Ch.; ir AMOUROUX, A. The Media Freedom Internet Cookbook. Vienna: Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE), Office of the Representative on Freedom of the Media, 2004, p. 14.

¹⁶ ALMAGOR, R.C. Holocaust Denial is a Form of Hate Speech. Amsterdam Law Forum, 2009, Vol. 2, p. 35

desensitize society to these very important issues.¹⁷ They give rise to the perception that hate and insulting others is allowed and acceptable.¹⁸

6. EPISODES OF CRIMINAL ACTS

In their findings on the actions of Jonas Noreika and also in communiqués to government and municipal institutions and politicians, the Center often and frequently repeats the comprehensiveness of their research and the material they make public, thus giving an impression of their reliability and probity. They say that:

"Center historians have investigated the actions of Jonas Noreika from all sides during the period of the German and the Soviet occupation" (finding issued in October, 2015);

"Comprehensive additional studies performed by Center historians did not confirm ... the statements presented in the memoirs of Antanas Pakalniškis that Noreika allegedly was a participant in a Jewish extermination operation." (finding issued in October, 2015);

"Center historians, using an examination of possibly all archival documents currently accessible, determined that the circumstances of the aforementioned events negate the statements presented in Pakalniškis's memoirs." (finding issued in October, 2015);

"The Center in researching the actions of Jonas Noreika **based its findings on all sources information available to it**" (response to parliamentary ombudsman and Plaintiff, February 26, 2018);

The Center indicates in its publications that **"there is no information that Noreika was connected with the organization or perpetration of the mass murder of the Jews,"** by in a letter to the Plaintiff dated October 24, 2017, claimed that in the 16 years since the Center was established it "has not researched the activities of the Lithuanian Nationalist Party" and thought "it would be useful to do so in the future."

Commenting on Noreika's collaboration with the Nazi regime, Teresė Birutė Burauskaitė in her finding said: **"in historiography the isolation of the Jews and the mass murder [of the Jews] are not considered one and the same thing," "imprisonment of the Jews in ghettos allowed the Nazis the opportunity to move on to the murder of the Jews, i.e., to exterminate them as an undesirable race," but there is no information that Noreika was connected with the organization or perpetration of the mass murder of the Jews** (finding of July, 2015).

This sort of explanation in official and public findings issued by the Center distorts the objective truth and displays an inability to deal with the events of the Holocaust. **It is not clear at exactly**

¹⁷ ALMAGOR, R.C. Holocaust Denial is a Form of Hate Speech. Amsterdam Law Forum, 2009, Vol. 2, p. 36

¹⁸ *ibid* p. 36

what point in time in Lithuanian "historiography" collaboration in the commission of genocide began to be differentiated from crimes against humanity. The establishment of ghettos and the seizure of Jewish property cannot be assessed as separate from the mass murder, they are part of the crime called genocide. Although the roles may differ, nonetheless the actions are directed at a single goal. (finding of July, 2015).

Despite the known circumstances, that Noreika was connected with organizations known to have carried the extermination of the Jewish people in the Šiauliai district (from August of 1941 to January of 1943), the Center in its finding states: **"One needs to note that he couldn't have performed such functions because the German occupational authority didn't use civilian administration but rather police structure officials, the auxiliary police and the self-defense battalion to organize and execute its Jewish extermination operations. Noreika was not part of the police structure, he was an employee at a civilian institution and was its head."** (finding of July, 2015).

No information is found in archival documents and works by historians, not even hints, that Noreika might have been a participant in the mass murder operations carried out against the Jews in the Šiauliai district. (finding of October, 2015.)

The third circumstance is that captain Jonas Noreika would not have been able to give the order to shoot the Jews of Plungė on his own initiative, even if he had been a participant in these mass murders. Historical studies show Lithuanian police structure employees and members of the auxiliary police performed mass murder operations against Jews--men, women and children--not as self-generated work duties or tasks, but in carrying out orders by officials from the German Security Police and SD and other occupational institutions. (finding of July, 2015).

There is also information that in July of 1941, Noreika lived in Telšiai. There he commanded the LAF organization of the Telšiai district and was an active participant in public activities. As head of the local Activists headquarters, he contributed to the legal prosecution of people who had worked with the Soviet occupational regime between 1940 and 1941. A commission which included Activists commander captain Noreika, Telšiai district chief Ramanauskas, Telšiai military district security police chief Čipkus and other people adopted a decision on July 30, 1941, to sentence Jurgis Endriuška to three months' imprisonment at a labor camp (V. Ašmenskas, Generolas Vėtra "General Vėtra], Vilnius, 1997, p. 24; Masinės žudynės Lietuvoje 1941–1944 m. [Mass Murders in Lithuania 1941-1944], Vilnius, 1973, vol. 2, p. 286). (finding of October, 2015).

In summary we can say that in July of 1941 captain Jonas Noreika had service ties with two organizations: the Telšiai LAF organization and the Plungė kommandantura. (finding of October, 2015).

Based on their testimonies (especially that of the priest Povilas Pukis) the conclusion to be made is that Noreika had never even been the commandant of the city of Plungė. (finding of October, 2015).

The second circumstance is that in cases of Plungė auxiliary police unit members and other people arrested and tried after the war, captain Jonas Noreika is not mentioned as a participant in or as the

organizer with the right to issue orders of the mass murders at Kaušėnai village. Under interrogation the arrestees said the organizers of the mass murders were Germans ..." (finding of July, 2015).

In these case-files Noreika doesn't figure as an organizer of or participant in the mass murders at Kaušėnai village. **The accused and witnesses during questioning testified Germans were the organizers of the mass murders**, and that transport and shooting of the Jews at Kaušėnai was under the command of Povilas Alimas and his aide Pabrėža (Lithuanian Special Archive, f. K-1, ap. 58, b. 6964/3, l. 18, 18 a.p., 24 a.p., 76 a.p., b. 15668/3, t. 1, 29, 56, 56 a.p.).

The results of the study laid out [above] allows us to say the Nazi occupational authority was not successful in drawing Noreika into the mass murder operation carried out against the Jews in the Plungė rural district of the Telšiai district in July of 1941.

In summary we can say during the period of the Nazi occupation Jonas Noreika did not take part in Jewish mass murder operations in the Telšiai and Šiauliai districts. The Nazi occupational authority was able, however, to engage him, along with other officials from the Lithuanian civilian administration, in isolating Jews in connection with putting affairs in order. (finding of October, 2015).

It is not clear why Center director Teresė Birutė Burauskaitė, ignoring the evidence, **without further explanations state Noreika in July of 1941 was not able to issue the order to kill to LAF partisans/auxiliary police units** to which he belonged. After all, the Center acknowledges Jonas Noreika was the commander of the Telšiai district LAF. It's worth noting that there survives a written order from Noreika as commander of the LAF and from Telšiai district head Ramanauskas dated July 25, 1941, to police department chiefs and LAF command centers which forbids them to carry out death sentences in the field on their own initiative. **The circumstance that Noreika was able to order his men not to kill leads to the conclusion he also was able to give the order to kill, not necessarily in writing. This order was drafted not by Noreika but at Ramanauskas's initiative, after Šiauliai prosecutor and attorney Krygeris got involved and after he gave testimony about the atrocities being committed in the district of Telšiai.**

It's also significant that Center director Teresė Birutė Burauskaitė in her conclusions completely ignores and fails to mention the facts that in 1941 the Telšiai LAF issued their own permits for carrying weapons and published without censorship their own newspaper, *Žemaičių žemė* [Land of the Žemaitijans], which publicly called for getting rid of the Jews and published anti-Semitic articles. All of these circumstances and facts are described in detail in the appended documents and query section under "Changing the Conclusion Regarding Noreika" and are also documented with archival evidence. The Center claims Lithuanians were in a position of severe subordination to the Nazis and did not themselves undertake the initiative to exterminate Jews, but the evidence shows otherwise.

In her conclusions Center director Teresė Birutė Burauskaitė calls the orders by district administrator Noreika's for the confiscation of property and the establishment of the *Žagarė* "letters," **thus softening and minimizing the content of the written orders**, as she does Noreika's role in carrying out the isolation of Jews and in administering property seized from them.

In its conclusion the Center says from June of 1941 onwards Noreika was involved in anti-Nazi activities. **No arguments or evidence confirming this is provided in the conclusion.**

From 2015 to 2018 the director of the Center actively denied Noreika's criminal role. There also appeared in the magazine the Center publishes a 26-page article by Center historian Alfredas Rukšėnas, portraying Noreika as a protector of Jews who knew nothing and who had no genocidal intentions. Rukšėnas only touches up Noreika's actions in the seizure of property, creating for it a neologism, "economic genocide," and thus softening and minimizing Noreika's crimes. In the light of research into the historical documents, I believe "economic genocide" must be understood as the extermination of an ethnic group for economic profit.

These actions by the director and historians of the Center fit the definition of Holocaust denial, which is being committed in the name of the Republic of Lithuania, spreading propaganda with state funds. Based on what is outlined above, we request you begin pre-trial investigation of Teresė Birutė Burauskaitė for commission of the crime defined in article 170 (2) of the criminal code.

Regarding all procedural matters, please contact the Plaintiff's attorney Rokas Rudzinskas, email rokas@rlaw.lt, telephone 861488303. Please send correspondence intended for the Plaintiff to the address: Attorneys Office of Rudzinskas and Partners, A. Mickevičiaus street no. 14-2. Vilnius.

Sincerely,

Rokas Rudzinskas, attorney

Appended:

1. Attorney's order
2. 2015 letter to the municipality on the removal of a memorial plaque commemorating Jonas Noreika
3. Center finding of July, 2015, on Jonas Noreika
4. Center finding of October, 2015, on the actions of Jonas Noreika during World War II
5. 2017 reply by Center on the interpretation of the Holocaust
6. 2017 directive from the Office of Parliamentary Ombudsman
7. 2018 reply by Center on interpretation of the Holocaust
8. Center letter of October 24, 2017, on the activities of the Lithuanian Nationalist Party
9. Timeline of actions by LAF and Lithuanian Nationalist Party, 1941-1942

10. Query on actions by Jonas Noreika.

11. Appendix to query:

- (1) Lithuanian Central State Archive fR-1099-a-1-b2- 1520-bylaVidugiriuiir Chaleckui
- (2) Lithuanian Central State Archive fR-1099-a.1- b.2- 1137-Tryskiai
- (3) Lithuanian Central State Archive fR-1099-a1-b2- 1338-Slucka1
- (4) Lithuanian Central State Archive fR-1099-a1-b2- 1440-Slucka2
- (5) Lithuanian Central State Archive fR-1099-a1-b2- 1464-Noreikoskalejimas
- (6) Lithuanian Central State Archive fR-1099-a1-b2- 1465-Noreikoskalejimas2
- (7) Lithuanian Central State Archive fR-1099-a1-b2- 1466-Noreikoskalejimas3
- (8) Lithuanian Central State Archive fR-1099-a1-b2- 1468-Noreikoskalejimas5
- (9) Lithuanian Central State Archive fR-1099-a1-b2- 1468-Noreikoskalejimas5
- (10) Lithuanian Central State Archive fR-1099-a1-b2- 1504-Slucka3
- (11) Lithuanian Central State Archive fR-1099-a1-b2-l-380-dantutechnikas
- (12) Lithuanian Central State Archive fR-1099-a1-b2-l294-į Šiaulių getą
- (13) Lithuanian Central State Archive fR-1099-a1-b2-l418-Juodeikino verslas
- (14) Lithuanian Central State Archive fR-1099-a2-b2-1133-Algos žydšaudžiams
- (15) Lithuanian Central State Archive -R-1099-ap1-b1-l 239-Noreikos 41 09 10 isakymas dėl likusio žydų turto panaudojimo
- (16) Žemaičiu Žeme 1941 No. 5 excerpts
- (17) Jonui Noreikai būdingos Mintys [characteristic thoughts of Noreika]
- (18) Jono Noreikos LAF Telšiai tinklas [Noreika's Telšiai LAF network]
- (19) Lithuanian Central State Archive f1075-a2-b5-l54A-ZyduPadetiesNuostatai
- (20) Lithuanian Central State Archive f1075-a2-b6-l35-NoreikosIsakymas LAF Telsiai-1941 07 25
- (21) Lithuanian Central State Archive f1075-a2-b19-l3R-Teisė Nešioti Ginkla
- (22) Lithuanian Central State Archive fR1099-a1-b32-l183-Karo Belaisviai
- (23) Lithuanian Central State Archive fR1099-a1-b32-l185-Karo Belaisviai Juodrastis
- (24) Lithuanian Central State Archive fR1099-a1-b38-l22-Parama Studentams
- (25) Lithuanian Central State Archive fR1441-a2-b10-Vladas Bauža - Mirties Bausmė
- (26) Excerpt from Matas Krygeris's book Apie Noreika [About Noreika]
- (27) Vaižganto-ir-Sinagogos-gatvės-Plungė
- (28) Žemaičiu Žeme 1941 No. 5
- (29) Statement by Silvia Foti, granddaughter of Jonas Noreika.

Vilniaus apygardos prokuratūra

Rinktinės g. 5, Vilnius

Pareiškėjas:

Grant Arthur Gochin

Gimimo data:

Adresas: 10 900 Winnetka ave, Chatsworth,

CA 91311, Jungtinės Amerikos Valstijos

Pareiškėjo atstovas:

Advokatas Rokas Rudzinskas

Mickevičiaus g. 14-2, Vilnius

Tel: 861488303

El.paštas: rokas@rlaw.lt

Įtariamasis nusikalstamos veikos padarymu:

BĮ Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras

Registracijos numeris:

Adresas: Didžioji g. 17/1, Vilnius

Įtariamasis nusikalstamos veikos padarymu:

Teresė Birutė Burauskaitė

PAREIŠKIMAS

DĖL IKITEISMINIO TYRIMO PRADĖJIMO PAGAL BK 170 2 str.

Vilnius, 2018 07 24

1. FAKTINĖS APLINKYBĖS

Pareiškėjas ir iniciatyvinė grupė Lietuvos istorikų ir intelektualų kreipėsi į Vilniaus miesto merą su prašymu nukabinti memorialinę lentą Jonui Noreikai - Generolui Vėtrai, esančią ant Mokslų akademijos Vrublevskio bibliotekos sienos. Prašymas buvo remiamas tuo, kad anot Plungės komendantūros sekretoriaus A.Pakalniškio prisiminimų Jonas Noreika kaip LAF Telšiai vadas 1941 m. liepos mėn. davė žodinį nurodymą sušaudyti visus Plungės žydus uždarytus ir kalintus

sinagogoje. Prašymas taip pat paremtas tuo, kad yra išlikę Jono Noreikos pasirašyti įsakymai dėl žydų įzoliavimo getuose ir jų turto nusavinimo.

Savivaldybė kreipėsi į Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos centrą (toliau - Centras), kad ši instituciją pateiktų savo išvadą dėl Jono Noreikos dalyvavimo Holokausto įvykiuose.

Centras 2015 m. liepą Vilniaus miesto merui pateikė Joną Noreiką ginančią ir išteisinančią išvadą. Ši išvada paviėšinta Centro tinklalapyje. 2015 m. spalio mėn. Centras parengė dar vieną Noreiką ginančią išvadą apie Joną Noreiką kurią publikavo savo internetiniame tinklalapyje ir persiuntė Vyriausybės kancleriui, Vilniaus merui ir Vrublevskių bibliotekos direktoriui.

Dėl išvadose išdėstytų teiginių pareiškėjas kreipėsi į centrą raštu, prašydamas paaiškinti kuo remiantis centras teigia, kad **“istoriografijoje žydų izoliavimas ir masinės žudynės nėra vertinamos kaip du tapatūs dalykai”, “nėra žinių apie tai, kad J.Noreika buvo susijęs su žydų masinių žudynių organizavimu ar vykdymu”**. Centras atsakydamas pareiškėjui pateikė 6 lapų istorinių šaltinių sąrašą, daugelis, kurių buvo centro istorikų Rukšėno ir Bubnio darbai.

Pareiškėjas kreipėsi į seimo kontrolierių įstaigą, nurodydamas, kad Centras pažeidžia skaidraus administravimo ir objektyvumo principus, nurodė, kad Centras savo išvadose advokatauja Jonui Noreikai ir pateikdamas subjektyvias ir nepagrįstas nuomones iškraipo istorinius įvykius, o teisindamas Noreikos asmenybę neigia jo prisidėjimą prie Holokausto Žemaitijoje ir Šiauliuose. Taip pat nurodė, kad Noreikos veiksmai yra vertinami ne pagal taisykles nustatytas Niurnbergo tribunolo statute ir JT Genocido Konvencijoje. Seimo kontrolierius pareiškėjo prašymą pripažino pagrįstu ir įpareigojo Centrą pateikti išsamų atsakymą į pareiškėjo klausimus, taip pat informavo Seimą apie tęstinius asmenų aptarnavimo tvarkos pažeidimus.

Atsakydamas į pareiškėjo raštą Centras iš esmės neatsakė į pareiškėjo klausimus, nurodė, kad **“Centras pagal savo kompetenciją negalėjo nustatyti ar J Noreika tikrai pasirašė šį raštą (dėl Žagarės geto sudarymo) ir ar jis žinojo ar turėjo žinoti apie vykdytojo tikslą sunaikinti dalį grupės”, Centras negalėjo teigti, kad Noreika dalyvavo Holokauste, atsižvelgdamas į nekaltumo prezumpciją ir turimus duomenis”**.

Pažymėtina, kad Centro 2015 m. išvadose pateikta informacija iš esmės nesiskiria nuo tos, kuri buvo pateikta Vyriausiam policijos komisariatui 2014-03-27 raštu¹. Nors Centras spalio mėn. išvadoje nurodo, kad atliko papildomus tyrimus, tačiau visuomenei nebuvo pateikta daugiau informacijos nei Centras turėjo 2014 m. Nuo to laiko centro pozicija nesikeitė, Centro vadovė Teresė Burauskaitė aktyviai gynė Joną Noreiką, nepagrįstai atmesdama visus metamus kaltinimus.

2018 m. pareiškėjas inicijavo nepriklausomą archyvinių dokumentų tyrimą, Lietuvos centriniame ir Ypatingame archyvuose. Tyrimą atliko nacių nusikaltimų tyrinėtojai Evaldas Balčiūnas ir Andrius Kulikauskas. Tyrimo metu atrasti dokumentai ir istorikų sąsajos su jau žinomais ir publikuotais

¹ <https://dg.lapas.info/irasas/kokia-informacija-apie-holokausto-dalyviu-sarasa-oficialiai-yra-pateikes-genocido-tyrimo-centras/>

dokumentais (įskaitant Lietuvos nacionalistų partijos sekretoriaus Z.Blyno 2010 m. išspausdintą išsamų įvykių dienoraštį) liudija, kad Centras nuo 2015 m. aktyviai dezinformavo ir klaidino visuomenę bei valdžios žmones dėl Jono Noreikos sąsajų su Holokaustu Žemaitijoje ir Šiauliuose. Atrasti dokumentai liudija, kad Jonas Noreika vadovavo LAF Telšiai - organizuotai grupei, kuri 1941 m. vasarą buvo aukščiausia valdžia Žemaitijoje. LAT Telšiai nariai užėmė svarbiausias vietas teisėsaugos ir civilinėse įstaigose, taip pat organizavo ir vadovavo savarankiškiems savisaugos padaliniais (Tautinio Darbo Apsauga, TDA, LAF, "baltaraiščiai") kurie vykdė Plungės ir Telšių žydų žudynes. Dokumentai patvirtina, kad LAF Telšiai vadavietė buvo įsikūrusi tame pačiame pastate kaip ir Lietuvos komendantūra, kad LAF Telšiai vadas išduodavo ir tvirtindavo leidimus ginklams (LAF ir TDA nariams), rengė karo lauko teismus, nagrinėjo malonės prašymus ir vykdė egzekucijas. LAF Telšiai leido oficialų laikraštį Žemaičių žemė, kuriame yra atvirai skelbiami antisemitiniai pareiškimai ir skatinamas susidorojimas su žydais. Spauda, leidžiančioji ir vykdančioji valdžia buvo sukoncentruota vienos organizuotos žmonių grupės LAF Telšiai rankose. Šiai grupei vadovavo Jonas Noreika. 1941 m. vasaros dokumentai ir spauda apie vokiečius Žemaitijoje nekaltina, tik Z.Blynas užsimena apie keletą nuo fronto užsilikusių vokiečių kurie dalyvavo egzekucijose ir save įvardino kaip sadizmo turistai.

Šių aplinkybių visumoje manau, kad Centras sąmoningai ir tyčia atliko Holokausto neigimo veiksmus atitinkančius BK 170 (2) str. nusikaltimo sudėtį. Tokią nuomonę pagrindžia pridedama istorinė išvada, archyviniai dokumentai ir žemiau pateikti argumentai.

2. GENOCIDO CENTRO PAVIEŠINTA INFORMACIJA

Genocido tyrimų centro pažymyje nustatyta (pridedama), kad iki nacių okupacijos 1941 m. birželį, Jonas Noreika tarnavo Lietuvos kariuomenės teisme, turėjo kapitono laipsnį. 1941-08-03 J. Noreika paskiriamas Šiaulių apskrities viršininku.

2015 m. spalio mėnesio išvadoje Genocido tyrimo centras nurodo, kad **“žinios apie J. Noreikos veiklą po sukilimo, t. y. 1941 m. birželio pabaigoje ir liepos mėnesį gan fragmentiškos, <tačiau> apibendrinant galima teigti, kad 1941 m. liepos mėn. kpt. Joną Noreiką siejo tarnybiniai ryšiai su dvejomis įstaigomis – Telšių LAF organizacija ir Plungės komendantūra**“.

Nurodė, kad yra išlikęs 1941-08-22 J. Noreikos pasirašytas įsakymas (pridedama) adresuotas Šiaulių apskrities viršaičiams ir miestų burmistrams, skelbiantis, kad nuo rugpjūčio 25 iki 29 Šiaulių apskrities žydai turi būti perkelti į Žagarės getą, o jų palikto turto aprašai pristatyti apskrities viršininkui.

Istoriškai Šiaulių apskrityje veikė 3 getai. Du iš jų įkurti Šiaulių mieste, 1941-07-23 Šiaulių apskrities viršininko įsakymu, į juos buvo perkelti Šiaulių mieste ir apskrityje gyvenę žydų tautybės asmenys.

Trečiasis buvo Žagarės getas. Suformuotas prisipildžius Šiaulių getams. Į jį žmonės buvo perkelti, Šiaulių apskrities viršininko Jono Noreikos 1941 m. rugpjūčio 22 d. įsakymu. Pažymėtina, kad Žagarės getas nebuvo reformuotas į koncentracijos stovyklą kaip kiti Šiaulių getai.

1941 m. spalio 2 d. Žagarėje miesto parke buvo sušaudyti 2236 asmenys (633 vyrai, 1107 moterys ir 496 vaikai).

Ryšium su 1941-08-22 ir ankstesniu įsakymu dėl žydų suvarymo į getus ir turto nusavinimo, yra išlikęs 1941-09-10 J. Noreikos pasirašytas įsakymas, adresuotas Šiaulių apskrities viršaičiams ir miestų burmistrams, nurodantis, likviduoti žydų kilnojamąjį turtą tokia tvarka: “dalis turto saugoma iki atskiro nurodymo, dalį turto numatyta skirti mokykloms, valsčiams, paštams, prieglaudoms, ligoninėms ir kitoms įstaigoms; dalį turto išdalinti nuo karo nukentėjusiems asmenims ir parduoti jį iš varžytinių”. Pinigai turėjo būti pristatyti į Šiaulių apskrities valdybos kasą”. Tai reiškia, kad Šiaulių apskrities viršininko administracija 1941-07-28 ir 1941-08-22 išleidžia įsakymus dėl Šiaulių ir Žagarės getų suformavimų ir žydų turto nusavinimo, o vėliau 1941-09-10 nurodo apskrities miestų merams pinigus gautus už parduotą turtą pervesti į tos pačios įstaigos sąskaitą.

Pažymėtina, kad tik vėliau **1941-11-05 Šiaulių apskrities valdyba išleidžia nurodymą apylinkių ir miestų merams, pinigus gautus iš žydų turto pardavimo iki lapkričio 15 d. įmokėti į Gebiets kommissar sąskaitą Reich Credit Banke Šiauliuose.** Tai liudija, kad laikotarpiu 1941 rugsėjis-spalis (galima suprasti iki nacių valdžia pradėjo įstaigų kontrolę) Jono Noreikos iniciatyva ir nurodymu pinigus už parduotą žydų turtą buvo privalu įmokėti į Šiaulių apskrities administracijos kasą.

Genocido ir rezistencijos centras nurodo, kad J.Noreika dirbo civilinėje įstaigoje, tačiau ši įstaiga tarnavo neteisėtiems tikslams: organizavo žydų perkėlimą į Žagarės getą, organizavo jų turto konfiskavimą ir pardavimą. 1941-09-10 J. Noreikos įsakyme dėl konfiskuoto žydų turto administravimo, minima, kad turtas bus skiriamas įvairioms socialinės paskirties įstaigoms (mokykloms ir kt.), taip pat nuo karo nukentėjusiems žmonėms.

Centras savo išvadoje apie šias aplinkybes ir dokumentus nutyli.

Atkreiptinas dėmesys, kad J.Noreikai krenta šešėlis dėl nurodymo žudyti duoto Plungėje 1941 m. liepos 13 d., J.Noreikai dirbant nacių įsteigtoje Plungės komendantūroje t.y. iki jo paskyrimo Šiaulių apskrities viršininku.

J.Noreikos nuopelnų Lietuvai, susijusių su pasipriešinimu komunistų valdžiai , Genocido tyrimų centras taip pat nenustatė. J.Noreika karo tribunolo buvo nuteistas mirties bausme pagal Rusijos SFSR BK 58 str 1 d. (Tėvynės išdavimas). Dėl šios veikos reabilituotas 1991 m. Lietuvos Aukščiausio Teismo sprendimu. Už ką suteiktas pirmojo laipsnio apdovanojimas nežinoma, išvadoje taip pat nenurodoma.

Visos aukščiau nurodytos nusikalstamos veikos yra istorinio vertinimo dalykas, todėl manome, kad vertinant šių veikų neigimą, šiurkštų menkinimą ar pritarimą joms kaip neapykantos kalbos nusikaltimą, turėtumėme remtis visuotinai pripažįstamo fakto kriterijumi, istorine tiesa, pvz.: istoriniais dokumentais, faktinėmis aplinkybėmis, kurias galima nustatyti iš asmenų liudijimų ir dokumentų.

3. TYRIMO METU ATSKLEISTOS APLINKYBĖS IR ATRASTI DOKUMENTAI

Istorikai ištyrę 1941 m. birželio sukilimo ir vėlesnių įvykių aplinkybes, nustatė, kad Telšių LAF nebuvo pavaldūs nacių nurodymams, jie veikė savo iniciatyvą, be nacių žinios, patys apsirūpino ginklais ir “Nacionalzocialistinės” partijos nario leidimais jiems nešioti. Ši organizacija 1941 m. vasarą Žemaitijoje buvo aukščiausia valdžia.

Istorikai nustatė, kad 1941 m. antrąjį pusmetį vykęs žydų tautos naikinimas Žemaitijoje buvo skatinamas LAF leidžiamame laikraštyje “Žemaičių žemė”, LAF platinamuose atsišaukimuose, kartu su žudynėmis buvo rengiamos miesto šventės, kuriose buvo išsakomos kalbos šlovinančios lietuvių tautos darbą, nacistinę Vokietiją ir Adolfą Hitlerį. Šie įvykiai vyko Telšių LAF vado Jono Noreikos žinioje, jam vadovaujant ir aktyviai dalyvaujant.

Pažymėtina, kad Saugumo policijos ir SD vadas visai Lietuvai buvo SS štandartenfiureris Karlas Jėgeris (1941-07-02 - 1943-07-31), jis kartu buvo ir 3/A operatyvinio būrio (EK 3), A operatyvinės grupės naikinimo būrio vadas. 1941 m. gruodžio 1 d. buvo parengta detali ataskaita, kurioje Jėgeris detaliam aprašė 137 346 žmonių likvidavimą (iš kurių didžioji dauguma žydai), įvykdytą nuo 1941 m. liepos 2 d. iki lapkričio 25 d. Dokumente pateikiamos tikslios žudynių datos ir vietos, aukų skaičius ir jų suskirstymas į kategorijas (žydai, komunistai, nusikaltėliai ir kt.). Iš viso išvardinta per 100 žudynių epizodų 71 skirtingoje vietoje.

Plungės ir Telšių žudynės neminimos Lietuvos žydų išžudytojo Einsatzkommando 3 (Hamano būrys) vadovo Jėgerio ataskaitoje, nè Lietuvos paribio žydų išžudytojų Tilžės Einsatzkommando teismo liudijimuose. Iš Einsatzgruppe A vadovo Štalekerio ataskaitos galime suprasti, kad formaliai už žudynes Plungėje, Telšiuose, Mažeikiuose, Biržuose ir Šiauliuose atsakė Latvijos žydų išžudytojų, Einsatzkommando 2, vienas Šiauliuose esantis būrys, buvęs 100 km nuo Plungės.

Iš tiesų Telšių vyrų žydų žudynėse dalyvavo tikrai kokie 8 vokiečiai, tai yra, vienas skyrius. Visa tai sutampa su Štalekerio 1941 m. spalio 15 d. ataskaita, iš kurios matyt, kad vienas Einsatzkommando 2 būrys (maždaug 30 karių), atsakingas už visą Šiaulių apygardą, įstengė išžudyti 42,000 žydų, kuomet Jėgerio Einsatzkommando 3 (150 karių) Kauno apygardoje išžudė tikrai 32,000. Iš Jėgerio ataskaitos teksto galime suprasti, kad jo būrys, vadovaujamas sociopato Hamano, buvo labai skrupulingas, dirbo 5 dienas per savaitę. Ką tai gali reikšti, kad žudynės vykusios Noreikos LAF vadovaujamese apskrityse vyko be nacių žinios ar naciai paprasčiausiai nevedė dviejų apskričių žudynių ataskaitos?

Šios tyrimo metu nustatytos aplinkybės sudaro stiprų pagrindą teigti, kad Telšių apskrityje 1941 m. buvo vykdoma stambaus masto propaganda prieš žydų tautybės asmenis, žydų naikinimas buvo pateisinamas ir kurstomas viešuose LAF vadovybės pasisakymuose ir jos leidžiamoje spaudoje, argumentuojant, kad lietuvių tauta turi vienytis ir apsisvalyti nuo nepageidaujamo elemento. To pasekoje galima teigti, kad Telšių LAF ir jos vadas Jonas Noreika yra tiesiogiai atsakingi mažiausiai už 1800 Plungės (1941 m. liepos 12-13) ir 800 Telšių (1941 m. liepos 20-21) žydų nužudymą ir jų turto išgrobstymą.

Jono Noreikos vadovavimo Šiaulių apskrities administracijai laikotarpis yra labiau dokumentuotas. Susirašinėjimai, pažymėjimai ir įsakymai patvirtina, kad Jonas Noreika aktyviai prisidėjo prie žagarės geto sukūrimo ir turėjo realią valdžią spręsti žydų likimus. Dokumentai patvirtina, kad Noreika aktyviai dalyvavo priverčiamojo darbo stovyklų steigime, administravime ir užmokesčio už belaisvius surinkime. Taip pat patvirtina, kad Noreika aktyviai sprendė žydų turto nusavinimo ir paskirstymo klausimus Šiaulių apskrityje. Pinigus už realizuotą turtą surinkinėjo į Šiaulių apskrities administracijos sąskaitą. Šiuos teiginius geriausiai nusako pridedama įvykių chronologija, paremta archyvuose rasta dokumentais, LNP sekretoriaus Z Blyno dienoraščiu ir kitais istoriniais šaltiniais.

Pateikiami archyviniai dokumentai (LCVA FR 1099 a-1-b2) liudija, kad J.Noreika eidamas apskrities viršininko pareigas tvarkė žydų išnaudojimo priverstiniais darbais klausimus, organizavo jų apsaugą, rūpino ginklus ir leidimus sargybiniams, organizavo žydų paėmimą-grąžinimą į getą. Yra nustatytas dokumentuotas atvejis dėl geležinkelio tiesimo, patvirtinantis, kad Jonui Noreikai buvo teikiami privatūs užsakymai dėl žydų darbininkų parūpinimo.

Getai buvo SS žinioje, tačiau juos valdė Lietuviška administracija, SS valdė koncentracijos lagerius. Prie Šiaulių savivaldybės buvo paskirtas įgaliojantis žydų reikalams, o savivaldybė už žydų darbą gaudavo užmokestį iš užsakovų, ūkininkų ir įmonių.

Yra J.Noreikos 1941-11-05 raštas Šiaulių savivaldybei, iš kurio galima suprasti, kad savivaldybė pasigedo pinigų už Jono Noreikos organizuotą žydų darbą prie geležinkelio, Jonas Noreika savivaldybei siūlo kreiptis į vergų užsakovą - Geležinkelių valdybą (LCVA-fR-1099-a1-b2- 1504).

Yra išlikęs 1942 m. rugpjūčio 24 d. Pažymėjimas pasirašytas Šiaulių apskrities viršininko ir buhalterio, patvirtina, kad Lietuvių savisaugos dalių **Šiaulių apygardos štabo kariai tikrai yra gavę iš Šiaulių apskrities viršininko nuo 1941-09-20 iki 1941-11-01 atlyginimą sumoje 53 3350,03 Rb. (LCVA-fR-1099-a2-b2-1133)** Palyginimui yra išlikę dokumentai liudijantys, kad **Apskrities viršininko J.Noreikos oficiali alga tuo metu buvo 1000 rublių per mėnesį, policininkų 250-330 rublių.**

Tai patvirtina, kad Šiaulių apskrities administracija (Jonas Noreika) mokėjo atlyginimą už laikotarpį kai Šiaulių apskrityje buvo vykdomos žydų masinio naikavimo operacijos (Žagarės gete 1941-10-02). Istorikų teigimu Šiaulių apygardoje veikęs 14-bataljonas buvo sudarytas iš LAF Telšiai karių kuopų. Jonas Noreika buvo LAF Telšiai vadas. Lietuvos kariuomenės kaip tokios nebuvo.

Istorinio tyrimo ir jame nustatytų faktų autentiškumą patvirtina Silivia Foti - Jono Noreikos anūkė. Pridedame dokumente ji nurodo, kad **Jono Noreikos kaip Lietuvos Aktyvistų Fronto vado ir Holokausto vykdytojo vaidmens nuslėpimas yra vienas iš didžiausių praeito amžiaus sąmokslų Lietuvoje.**

4. GENOCIDO IR KARO NUSIKALTIMŲ APIBRĖŽIMAS

1946 m. gruodžio 11 d. Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja rezoliucijoje Nr. 96 (I) dėl genocido nusikaltimo pažymėjo, kad genocidas yra ištisu žmonių grupių teisės į egzistavimą paneigimas, kaip nužudymas yra asmenų teisės į gyvybę paneigimas; toks teisės į egzistavimą paneigimas sukrečia žmonijos sąmonę, dėl jo žmonija patiria didelius praradimus netekdama šių žmonių grupių kultūrinio ir kitokio indėlio; genocidas prieštarauja moralinei teisei, Jungtinių Tautų dvasiai ir tikslams. Šioje rezoliucijoje Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja taip pat patvirtino, kad genocidas yra nusikaltimas pagal tarptautinę teisę, kurį smerkia visas civilizuotas pasaulis.

Šiame kontekste pažymėtina, kad 1945 m. rugpjūčio 8 d. Niurnbergo tribunolo statute genocido nusikaltimas nebuvo apibrėžtas; kaip minėta, šiame statute pirmą kartą buvo nustatyta tarptautinė baudžiamoji atsakomybė už nusikaltimus taikai, karo nusikaltimus ir nusikaltimus žmoniškumui. Nusikaltimai taikai Niurnbergo tribunolo statute apibrėžti kaip agresyvaus karo arba karo pažeidžiant tarptautinius susitarimus planavimas, rengimasis karui, karo pradėjimas ar vedimas, taip pat dalyvavimas vykdant bendrą planą ar sąmokslą siekiant padaryti minėtas veikas; karo nusikaltimai apibrėžti kaip karo įstatymų ir papročių pažeidimai, tokie kaip žudymas, žiaurus elgesys ar deportacija vergiškiems darbams ar bet kokiam kitam tikslui civilių gyventojų okupuotoje teritorijoje ar už jos ribų, žudymas ar žiaurus elgesys su karo belaisviais ar asmenimis, esančiais jūroje, įkaitų žudymas, privačios ar viešos nuosavybės grobstymas, beprasmiškas miestų, miestelių ar kaimų griovimas ar niokojimas, nepateisinamas karine būtinybe; nusikaltimai žmoniškumui apibrėžti kaip civilių gyventojų žudymas, naikinimas, pavergimas, deportacija ir kitoks nežmoniškas elgesys karo metu ar iki jo arba persekiojimas politiniu, rasiniu ar religiniu pagrindu darant bet koki nusikaltimą, priklausantį Niurnbergo tribunolo jurisdikcijai, nesvarbu, ar pažeidžiant valstybės, kurioje jis buvo įvykdytas, nacionalinę teisę.²

Tarptautinio Baudžiamojo Teismo statuto 6 straipsnis genocidą apibrėžia kaip žmonių, priklausančių kokiam nors nacionalinei, etninei, rasinei ar religinei grupei, žudymą; tokios grupės narių sunkų kūno žalojimą ar psichines traumas; tyčinį tokių gyvenimo sąlygų tai grupei sudarymą, dėl kurių visi jos nariai ar dalis jų žūtų; priemonių, ribojančių tai grupei priklausančių žmonių gimstamumą, taikymą; prievartinį vienos grupės vaikų perdavimą kitai grupei, siekiant sunaikinti visus ar dalį tos grupės žmonių. Masinės žydų žudynės, vykusios Antrojo pasaulinio karo metu, t. y. jų genocidas, yra vadinamas holokaustu³.

Karo nusikaltimai - tai rimti tarptautinės teisės nustatyti tarptautinių ginkluotų konfliktų įstatymų ir papročių pažeidimai, jais yra laužomos kariavimo taisyklės⁴, įtvirtintos įvairiuose tarptautiniuose dokumentuose (pvz.: Hagos konvencijose, Ženevos konvencijose⁵).

² Konstitucinio teismo 2014 m. kovo 18 d. nutarimas Nr. KT11-N4/2014 DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO KODEKSO KAI KURIŲ NUOSTATŲ, SUSIJUSIŲ SU BAUDŽIAMĄJA ATSAKOMYBE UŽ GENOCIDĄ, ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI, Byla Nr. 31/2011-40/2011-42/2011-46/2011-9/2012-25/2012

³ MEILUS, E. Holokaustas arba Lietuvos tragedija (1941-1944). Vilnius: Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, 2001, p. 7.

⁴ Tarptautinio Baudžiamojo Teismo Romos statutas. Valstybės žinios. 2003. Nr. 49–2165, 8 str.

⁵ Ženevos teisės normose pabrėžiama karo aukų (sužeistieji, ligoniai, išsigelbėję iš sudužusių laivų, karo belaisviai, civiliai, vaikai) apsauga

Karo nusikaltimai ir nusikaltimai žmoniškumui yra labai plačios sąvokos. Lietuvai ratifikavus Konvenciją dėl kelio užkirtimo genocido nusikaltimui ir baudimui už jį 220 (Genocido konvencija), Tarptautinio Baudžiamojo Teismo statutą 221, Ženevos konvencijas 222, Hagos konvencijas 223, visi nacistinės Vokietijos ir SSRS vykdyti karo nusikaltimai ir nusikaltimai žmoniškumui prieš Lietuvą ir jos gyventojus, atitinkamai ir 1990-1991 m. padaryti sunkūs ir labai sunkūs nusikaltimai, yra baudžiami ir smerkiami, patenka į nusikaltimų žmoniškumui ir karo nusikaltimų sąvokas.

2013 m. spalio 10 d. Toronte vykusiame Tarptautinio Holokausto aukų atminties aljanso plenariniame posėdyje buvo patvirtintas Holokausto neigimo apibrėžimas. Holokausto neigimu yra laikoma informacija ir propaganda, neigianti istorinę realybę ir nacių bei jų bendrininkų Antrojo pasaulinio karo metais vykdyto žydų naikinimo.

Pasisakyta, kad Holokausto neigimas įvairiomis jo formomis yra antisemitizmo išraiška. Mėginimas neigti žydų genocidą yra pastangos atleisti Nacionalsocializmą ir antisemitizmą nuo kaltės arba atsakomybės vykdant žydų tautos genocidą.

Posėdyje taip pat pažymėta, kad Holokausto iškraipymas yra susijęs su : 1) tyčinėmis pastangomis pateisinti arba sumenkinti Holokausto poveikį arba jo esminius elementus, įskaitant nacistinės Vokietijos kolaborantus ir šalininkus.

5. BK 170 (2) NUSIKALTIMO SUDĖTIS

Nusikaltimų žmoniškumui neigimas yra viena rimčiausių rasinės ir religinės diskriminacijos formų⁶. Neigimas, šiurkštus menkinimas, pritarimas ar istorinių faktų perrašymas pamina vertybes, kuriomis yra grindžiama kova su rasizmu, antisemitizmu ir kitomis netolerancijos formomis, todėl sukuria rimtą grėsmę viešajai tvarkai, tokie veiksmai yra nesuderinami su demokratija ir žmogaus teisėmis, nes pažeidžia kitų asmenų teises⁷.

Holokaustas, genocidas, kiti nusikaltimai žmoniškumui ir karo nusikaltimai yra neginčijami istoriniai faktai ir jų neigimas ar šlovinimas ar šiurkštus menkinimas yra nesuderinamas su demokratijos principais, kuriais grindžiama Europos viešoji tvarka bei EŽTK, nacių politikos pateisinimas nėra ginamas išraiškos laisvės⁸.

⁶ ŽTK sprendimai: Honsik v. Austria, No. 25062/94, decision of 18 October 1995, D.R. 83; Marais v. France, No. 31159/96, decision of 24 June 1996, D.R. 86.

⁷ Garaudy v. France (dec.), no. 65831/01, ECHR 2003-IX

⁸ *Žiūrėti* Lehideux and Isorni v. France, 23 September 1998, Reports of Judgments and Decisions 1998-VII; Glimmerveen and J. Hagenbeek v. the Netherlands, No. 8348/78 and 8406/78, decision of 11 October 1979, DR 18; Kühnen v. The Federal Republic of Germany (Admissibility Decision), no. 12194/86, decision 12 May 1988; B.H., M.W., H.P. and G.K. v. Austria, No. 12774/87, decision of 12 October 1989, DR 62; Remer v. Germany, no. 25096/94, decision of 6 September 1995, DR 82; Honsik v. Austria; Nationaldemokratische Partei Deutschlands, Bezirksverband München-Oberbayern v. Germany, no. 25992/94, decision of 29 November 1995, DR 84; Nachtmann v. Austria, no. 36773/97, decision of 9 September 1998; Witzsch v. Germany (dec.), no. 41448/98, 20 April 1999; Schimanek v. Austria (Admissibility decision), no. 32307/96, decision of 1 February 2000; Norwood v. the United Kingdom (dec.), no. 23131/03, ECHR 2004-XI.

Atkreiptinas dėmesys, kad genocido, nusikaltimų žmoniškumui ar karo nusikaltimų neigimas ar šiurkštus menkinimas negali būti laikomi kupinu neapykantos per se⁹, todėl tikslinga plačiau pasiaiškinti, ką reiškia genocido, nusikaltimų žmoniškumui ir karo nusikaltimų neigimas ir kodėl bei kada tokia kalbos forma sukuria neapykantą.

Nusiklatimo Objektas

Įstatymų leidėjas nurodo, kad 170(2) str. įtvirtintos veikos objektas – tarptautinės bendrijos saugomi gėriai (agresijos draudimas, pagrindinės žmogaus teisės ir laisvės, genocido, nusikaltimų žmoniškumui ir karo nusikaltimų draudimas), taip pat agresijos, genocido, nusikaltimų žmoniškumui ir karo nusikaltimų aukų, kitų nukentėjusių asmenų, kovotojų prieš okupaciją garbė ir orumas, taip pat viešoji tvarka 225. Pažymime, kad BK 170(2) str. yra inkorporuotas į skyrių, kuris vadinasi „Nusikaltimai ir baudžiamieji nusižengimai asmens lygiateisiškumui ir sąžinės laisvei—“. Todėl šios veikos būtinas pagrindinis objektas yra asmenų lygiateisiškumas, o įstatymo leidėjo nurodyti objektai – būtinieji papildomieji objektai.

Nusiklatimo objektyvioji pusė

BK 170(2) str. įtvirtinta nusikalstama veika gali pasireikšti tokiais alternatyviais aktyviais veiksmais: I) (A) pritarimu, (B) neigimu ar (C) šiurkščiu menkinimu Lietuvos Respublikos ar Europos Sąjungos teisės aktų arba įsiteisėjusių Lietuvos Respublikos ar tarptautinių teismų sprendimų pripažintų i) genocido ar ii) kitų nusikaltimų žmoniškumui arba iii) karo nusikaltimų,

Nusikaltimų žmoniškumui neigimas turi būti nepagrįstas jokiais istoriniais dokumentais arba, nors ir pagrįstas, tie istoriniai dokumentai yra toks pat istorijos falsifikavimas. Šių nusikaltimų istorinio vertinimo pakeitimas, nepagrindžiant to tyrimais, faktais, nesinaudoja išraiškos laivės apsauga ir yra persekiojamas baudžiamąja tvarka. Prie nusikaltimų žmogiškumui neigimo prisikiriami pritarimas Lietuvoje vykdytam holokaustui, sovietiniam genocidui, Lietuvos gyventojų žudynėms, trėmimams ir kitoms represijoms<...> taip pat jų neigimas ar menkinimas¹⁰

Pagal Lietuvių kalbos žodyną 226, pritarimu laikomas sutikimas su kuo, palaikymas, užstojimas, užtarimas; neigimas – traktuotinas kaip atmetimas, nepripažinimas; o šiurkštus menkinimas - nemandagus, stačiokiškas, užgaulus nepripažinimas svarbiu, vertingu, darymas menku, prastinimas.

Šiuo atveju požymis „šiurkštus— yra vertinamasis kriterijus, kuris turi būti įvertinamas veiką kvalifikuojančios institucijos, nustatomas atsižvelgiant į visų faktinių aplinkybių visumą.

Šioje normoje turimi omenyje teisės aktai tai – Lietuvos Respublikos įstatymas dėl Lietuvos gyventojų genocido¹¹, Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas, Pamatinis sprendimas ir kiti teisės aktai, kriminalizuojantys genocidą, karo nusikaltimus ir nusikaltimus žmoniškumui.

⁹ ALMAGOR, R.C. Holocaust Denial is a Form of Hate Speech. Amsterdam Law Forum, 2009, Vol. 2, p. 33.

¹⁰ Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso papildymo 170(2) ir 284(1) straipsniais įstatymo projekto aiškinamasis raštas

¹¹ Lietuvos Respublikos įstatymas Dėl atsakomybės už Lietuvos gyventojų genocidą. Valstybės žinios. 1992, Nr. 13 - 342

Nors įstatymų leidėjas į teisės normą įtraukė tik ES ir Lietuvos teisės aktus ir neįtraukė tokių svarbių tarptautinės teisės instrumentų kaip Genocido konvencija, kuri Lietuvoje įsigaliojo 1996 m. gegužės 1 d., bei Tarptautinio Baudžiamojo Teismo statutas, kuris Lietuvoje įsigaliojo 2003 m. rugpjūčio 1 d., tačiau atsižvelgiant į tai, kad Genocido konvencija ir Tarptautinio Baudžiamojo Teismo statutas yra ratifikuoti ir tiesiogiai veikiantys Lietuvos teisinėje sistemoje, o tarptautinės sutartys, kurias ratifikavo Lietuvos Respublikos Seimas, yra sudedamoji Lietuvos teisinės sistemos dalis, jų nuostatos Lietuvos teisės šaltinių sistemoje atitinka įstatymų lygmenį¹², vadinasi, ratifikuotos ir Lietuvoje galiojančios tarptautinės sutartys šioje normoje atitinka Lietuvos Respublikos teisės aktų sąvoką.

BK 170(2) str. įtvirtintos veikos turi būti padaromos viešai.

Vienas iš būtinųjų BK 170(2) str. objektyviosios pusės bruožų yra nusikaltimo padarymo būdas. BK 170(2) str. įtvirtintos veikos turi būti padaromos grąsinančiu, užgauliu ar įžeidžiančiu būdu. Šie požymiai yra vertinamieji ir priklauso nuo įvairių aplinkybių, todėl turi būti atsižvelgiama į tai, kokias pasekmes sukėlė veika, kaip pats nukentėjusysis reagavo į veiką, kokia buvo visuomenės reakcija ir pan.

Jeigu veika nėra padaryta grąsinančiu, užgauliu ar įžeidžiančiu būdu, norint veiką kvalifikuoti pagal BK 170(2) str., veika turi sukelti atitinkamas pasekmes – dėl nusikalstamos veikos turi būti sutrikdyta viešoji tvarka. Pagrįstai kyla klausimas, kaip turi būti nustatomas viešosios tvarkos sutrikdymas?

Jeigu viešosios tvarkos sutrikdymas turėtų būti aiškinamas pagal BK 284 str., manome, kad BK 284 str. numatyti požymiai dubliuojasi su aukščiau aptartu veikos padarymo būdu, todėl vienaip ar kitaip, jei yra sukeliama tam tikros pasekmės – sutrikdoma viešoji tvarka – tai ir vadinasi, nusikalstama veika buvo atlikta tam tikru būdu – grąsinančiai, užgauliai ar įžeidžiančiai.

Pažymėtina, kad Pamatinio sprendimo 1 str. 2 d. įtvirtina, kad valstybės narės gali pasirinkti vieną iš šių kriminalizavimo būdų – kriminalizuoti veikas, kai jos gali trikdyti viešąją tvarką, arba už tas veikas, kurios yra grąsinančios, užgaulios arba įžeidžiančios. Lietuva į BK perkėlė abi alternatyvias sąlygas.

Nusikaltimo Subjektas

Nusikaltimo subjektas yra fizinis arba juridinis asmuo. Nagrinėjamu atveju nusikaltimo subjektas yra Biudžetinė Įstaiga Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimų centras arba jos vadovė Teresė Birutė Burauskaitė, kadangi nusikalstamos veikos epizodai yra fiksuojami šio asmens pasirašytuose raštuose, einant centro generalinio direktoriaus pareigas. Medžiaga neigianti ir menkinanti Holokausto dalyvių vaidmenį yra publikuota centro tinklapyje. Tai reiškia, kad

¹² Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1995 m. sausio 24 d. išvada byloje Dėl Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos. Valstybės žinios. 1995, Nr. 9-199; Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1995 m. spalio 17 d. nutarimas byloje Dėl įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių—. Valstybės žinios. 1995, Nr. 86-1949; Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1997 m. gruodžio 18 d. nutarimas byloje Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto. Valstybės žinios. 1997, Nr. 117-3032; Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2002 m. balandžio 25 d. sprendimas byloje Dėl atsisakymo nagrinėti dalį prašymo. Valstybės žinios. 2002, Nr. 44-1679.

nusikalstami pasisakymai buvo atlikti su Teresės Birutės Burauskaitės, veikiant Lietuvos valstybės vardu, kadangi yra patvirtinti jos parašu. Veikimas generalinės direktorės asmenyje suponuoja siekimą viešumoje paneigti ir sumenkinti Holokausto dalyvių vaidmenį ir įsitraukimą. Kadangi pasisakymai buvo išsakyti istorinius tyrimus atliekančios įstaigos vadovo tai suponuoja asmens žinojimą apie tai, kad ji sako netiesą ir, kad egzistuoja archyviniai dokumentai liudijantys aktyvų J.Noreikos įsitraukimą į Holokaustą žemaitijoje. Šie dokumentai neprieštarauja liudininkų prisiminimams, kuriuos Teresė Birutė Burauskaitė savo publikuotose išvadose atmetė kaip nepatikimus. Tokio mąsto neigimas suponuoja išvadą, kad asmuo suvokė neigiamas savo veiksmų pasekmes ir jų siekė.

Nusikaltimo Subjektyvioji pusė

Pabrėžiame, kad ne bet kokie pasisakymai, priešingi istoriškai, teismų sprendimais pripažintiems faktams, gali būti pripažįstami nusikalstamais, pvz.: jei asmuo nieko nežino apie aukščiau minėtus nusikaltimus, t.y. tiesiog turi išsilavinimo spragų, tai asmens pareiškimai, kad, pvz.: holokausto nebuvo, negalėtų būti laikomi neapykantos kalbos forma, nes asmuo negali būti baudžiamas už nežinojimą¹³. Siekiant atriboti, kurie pareiškimai bus nusikalstami, o kurie - ne, visada turės būti atidžiai ištiriamas pareiškimo turinys ir galimai neapykantą išreiškusio asmens tikslai.

Pagal Konvencijos dėl elektroninių nusikaltimų Papildomą protokolą dėl rasistinio ir ksenofobinio pobūdžio veikų, padarytų naudojantis kompiuterinėmis sistemomis, kriminalizavimo, nusikaltimų žmoniškumui neigimo motyvacija paprastai pristatoma kaip mokslinių tyrimų išvados, nors realiai šia veika yra siekiama paremti ar skatinti politinę motyvaciją, kuri padėtų atgimti neigiamiems nusikaltimams. Be to, toks elgesys taip pat yra įkvėptas ar netgi sužadintas ir padrąsintas rasistinių ir ksenofobinių grupuočių veiksmų, įskaitant ir veiksmus kompiuterinėse sistemose. Tokių idėjų išreiškimas įžeidžia asmenis, kurie buvo tokių nusikaltimų aukos, ar aukų artimuosius. Be to, tai gresia žmonių visuomenės orumui¹⁴.

Klaidingai nušviesdami visuomenei propagandą kaip istorijos revizionizmą¹⁵, nusikaltimų neigėjai siekia sleisti ekstremistines idėjas siūlydami nepagrįstus argumentus prieš gerai žinomus istorinius nusikaltimų faktus, pvz.: Holokausto neigėjų įsitikinimu, žydai sufalsifikavo ir perdėtai išpūtė holokausto įvykius. Šiomis nusikalstamomis veikomis yra sąmoningai skatinamas priešiškus prieš socialinę žmonių grupę¹⁶. Manytina, kad vidinis tokių nusikalstamų veikų tikslas yra nutiesti kelią pakartotinoms tokio pobūdžio veikoms¹⁷, nes neapykantos kupinos žinutės sumažina visuomenės jautrumą labai svarbioms problemoms. Jos sukuria jausmą, kad neapykanta ir kitų įžeidinėjimas yra leidžiamas ir priimtinas¹⁸.

6. NUSIKALSTAMOS VEIKOS EPIZODAI

¹³ ALMAGOR, R.C. Holocaust Denial is a Form of Hate Speech. Amsterdam Law Forum, 2009, Vol. 2, p. 34

¹⁴ Additional Protocol to the Convention on cybercrime, Explanatory report, para 39

¹⁵ STARR, S. Understanding Hate Speech. In: MÖLLER, Ch.; ir AMOUROUX, A. The Media Freedom Internet Cookbook. Vienna: Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE), Office of the Representative on Freedom of the Media, 2004, p. 14.

¹⁶ ALMAGOR, R.C. Holocaust Denial is a Form of Hate Speech. Amsterdam Law Forum, 2009, Vol. 2, p. 35

¹⁷ ALMAGOR, R.C. Holocaust Denial is a Form of Hate Speech. Amsterdam Law Forum, 2009, Vol. 2, p. 36

¹⁸ ibid p. 36

Išvados dėl Jono Noreikos veiklos taip pat komunikatuose valdžios ir savivaldos įstaigoms bei politikams genocido centras dažnai ir pakartotinai akcentuoja savo tyrimų ir viešinamos medžiagos išsamumą, tuo sukuriant patikimumo ir pilnumo įspūdį. Nurodo, kad:

“Centro istorikai visapusiškai ištyrė Jono Noreikos veiklą vokiečių ir sovietų okupacijos laikotarpiu “ (2015 spalio pažyma);

“Centro istorikų atlikti pakartotiniai išsamūs tyrimai nepatvirtino <...> Antano Pakalniškio prisiminimuose pateiktų teiginių esą, J.Noreika yra buvęs žydų naikinimo operacijos dalyvis.“ (2015 spalio pažyma)

“Centro istorikai remdamiesi galimai visų šiuo metu prieinamų archyvinių dokumentų analize nustatė, kad minėtų įvykių aplinkybės paneigia A.Pakalniškio prisiminimuose pateiktus teiginius.” (2015 spalio pažyma).

“LGGRTC tirdamas Jono Noreikos veiklą rėmėsi visais jam pasiekiamais informacijos šaltiniais” (2018-02-26 atsakymas Seimo kontrolieriui ir pareiškėjui)

Centras savo publikacijose nurodo, kad **“nėra žinių apie tai, kad J.Noreika buvo susijęs su žydų masinių žudynių organizavimu ar vykdymu”**, tačiau 2017 spalio 24 d. rašte adresuotame pareiškėjui nurodo, kad praėjus 16 metų nuo įstaigos įkūrimo centras **“Lietuvos Nacionalistų Partijos veiklos netyrė,”** ir mano, kad **“tai bus naudinga padaryti ateityje”**.

Pasisakydama dėl J.Noreikos talkininkavimo nacių režimui, Teresė Birutė Burauskaitė išvadoje nurodo, kad **“istoriografijoje žydų izoliavimas ir masinės žudynės nėra vertinamos kaip du tapatūs dalykai”, “žydų suvarymas į getus <...> teikė naciams galimybę pereiti prie žydų žudymo, t.y. juos sunaikinti kaip nepageidaujamą rasę”, tačiau nėra žinių apie tai, kad J.Noreika buvo susijęs su žydų masinių žudynių organizavimu ar vykdymu”.** (2015 liepos pažyma)

Toks oficialiose ir viešose centro pažymose pateikiamas istorinių įvykių aiškinimas iškreipia objektyvią tiesą ir parodo nesugebėjimą susitaikyti su Holokausto įvykiais. **Nėra suprantama, kuriuo laiko momentu Lietuvos “istoriografijoje” talkininkavimas vykdant genocidą pradėtas vertinti atsietai nuo šio nusikaltimo žmonijai? Getų formavimo ir žydų turto nusavinimo negalima vertinti atsietai nuo masinių žudynių - tai nusikaltimo vadinamo genocidas dalis.** Nors vaidmenys gal ir ne tie patys, bet veiksmai nukreipti į vieną tikslą. (2015 liepos pažyma)

Nepaisant nustatytų aplinkybių, kad Noreika siejamas su organizacijomis žinomai vykdžiusiomis žydų tautos naikinimą Šiaulių apskrityje (1941 rugpjūčio - 1943 sausio mėn.), Genocido tyrimų centras, išvadoje konstatuoja, kad **“Reikia pastebėti, kad jis tokių funkcijų negalėjo atlikti, nes vokiečių okupacinė valdžia žydų naikinimo operacijoms organizuoti, vykdyti, naudojo ne lietuvių civilinės valdžios, o policinių struktūrų pareigūnus, pagalbinę policiją, savisaugos**

batalioną. J.Noreika savo ruožtu buvo ne policinės struktūros, o civilinės įstaigos darbuotojas ir jos vadovas”. (2015 liepos pažyma)

Ištirtuose archyvuiniuose dokumentuose ir istorikų darbuose nerasta jokių žinių, net užuominų, kad J. Noreika būtų buvęs Šiaulių apskrityje vykusią masinių žydų naikinimo operacijų dalyvis. (2015 spalio pažyma)

Trečioji aplinkybė - kpt. Jonas Noreika pats savo asmeninė iniciatyva negalėjo įsakyti sušaudyti Plungės žydų net ir tuo atveju, net ir tuo atveju jei jis ir būtų buvęs šių žudynių dalyvis. Istoriniai tyrimai rodo, kad masinės visų žydų - vyrų moterų ir vaikų - naikinimo operacijas lietuvių policinių struktūrų darbuotojai, pagalbinės policijos nariai atliko ne savo pačių inicijuotas tarnybines užduotis, o vykdydami vokiečių saugumo policijos ir SD įstaigos pareigūnų, kitų okupacinių įstaigų nurodymus. (2015 liepos pažyma)

Taip pat yra žinių, kad J. Noreika 1941 m. liepos mėn. gyveno Telšiuose. Čia jis vadovavo Telšių aps. LAF organizacijai ir aktyviai dalyvavo visuomeninėje veikloje. Vadovaudamas vietos aktyvistų štabui, jis prisidėjo prie teisinio persekiojimo asmenų, kurie 1940–1941 m. bendradarbiavo su sovietų okupaciniu režimu. 1941 m. liepos 30 d. komisija Telšiuose, į kurios sudėtį įėjo aktyvistų vadas kpt. Noreika, Telšių apskrities viršininkas Ramanauskas, Telšių apygardos saugumo policijos viršininkas Čipkus, kiti asmenys, priėmė nutarimą skirti Jurgiui Endriuškai tris mėnesius įkalinimo darbo stovykloje (V. Ašmenskas, Generolas Vėtra, Vilnius, 1997, p. 24; Masinės žudynės Lietuvoje 1941–1944 m., Vilnius, 1973, d. 2, p. 286). (2015 spalio pažyma)

Apibendrinant galima teigti, kad 1941 m. liepos mėn. kpt. Joną Noreiką siejo tarnybiniai ryšiai su dvejomis įstaigomis – Telšių LAF organizacija ir Plungės komendantūra. (2015 spalio pažyma)

Remiantis jų liudijimais (ypač kunigo Povilo Pukio) darytina išvada, kad J. Noreika apskritai net nėra buvęs Plungės miesto komendantu. (2015 spalio pažyma)

Antroji aplinkybė - po karo suimtų ir teistų buvusių Plungės pagalbinės policijos būrio narių ir kitų asmenų bylose, kpt. Jonas Noreika neminimas kaip masinių žudynių ties Kaušėnų kaimu dalyvis ar organizatorius, turintis teisę įsakinėti. Tardymo metu suimtieji nurodė, kad žudynių organizatoriai buvo vokiečiai <...>. (2015 liepos pažyma)

Čia minėtose bylose J. Noreika nefigūruoja kaip masinių žudynių ties Kaušėnų kaimu organizatorius ar dalyvis. **Kaltinamieji ir liudininkai per apklausas liudijo, kad žudynių organizatoriai buvo vokiečiai**, o žydų konvojavimui ir sušaudymui ties Kaušėnais vadovavo Povilas Alimas ir jo pagalbininkas Pabrėža (LYA, f. K-1, ap. 58, b. 6964/3, l. 18, 18 a.p., 24 a.p., 76 a.p., b. 15668/3, t. 1, 29, 56, 56 a.p.).

Išdėstyti tyrimo rezultatai leidžia teigti, kad 1941 m. liepos mėn. nacių okupacinei valdžiai nepavyko įtraukti J. Noreikos į Telšių aps. Plungės vls. vykusią žydų naikinimo operaciją.

Apibendrinant galima teigti, kad vokiečių okupacijos laikotarpiu Jonas Noreika nėra dalyvavęs žydų masinėse naikinimo operacijose Telšių ir Šiaulių apskrityse. Tačiau okupacinei nacių valdžiai

ji, kaip ir kitus lietuvių civilinės administracijos pareigūnus, pavyko įtraukti į su žydų izoliavimu susijusių reikalų tvarkymą. (2015 spalio pažyma)

Nėra suprantama, kodėl centro vadovė Teresė Birutė Burauskaitė ignoruodama įrodymus, **be papildomų paaiškinimų konstatuoja, kad J.Noreika 1941 m. liepos mėn. negalėjo duoti įsakymo žudyti LAF partizanas/pagalbinės policijos būriams**, kuriems jisai priklausė. Juk pats centras pripažįsta, kad Jonas Noreika buvo LAF Telšių apskrities vadas. Pažymėtina, kad yra išlikęs 1941 - 07 - 25 Noreikos kaip LAF vado ir Telšių apskrities viršininko Ramanausko įsakymas skirtas policijos nuovadų viršininkams ir aktyvistų štabams, kuriuo yra draudžiama savo iniciatyva daryti mirties nuosprendžius vietoje. **Aplinkybė, kad Noreika savo vyrams galėjo įsakyti nežudyti suponuoja išvadą, kad jis taip pat galėjo įsakyti žudyti, nebūtinai raštu. Minėtas įsakymas buvo priimtas ne Noreikos, o Ramanausko iniciatyva, įsikišus Šiaulių prokurorui - advokatui Krygeriui, liudijusiam Telšių apskrityje vykusius žiaurumus.**

Pažymėtina, kad centro vadovė Teresė Birutė Burauskaitė savo išvadose visiškai ignoruoja ir nemini aplinkybės, kad LAF Telšiai 1941 m. savarankiškai turėjo leidimus ginklams !, leido savo necenzūrojamą laikraštį Žemaičių žemė, kuriame atvirai skatino atsikratyti žydų ir spausdino antisemitinio turinio straipsnius. Visos šios aplinkybės yra detalios aprašytos pridedame užklausime “dėl Noreikos išvados pakeitimo”, taip pat dokumentuotos archyviniais įrodymais. Centras nurodo, kad lietuviai buvo griežtai naciams subordinuotoje padėtyje ir patys nesiėmė iniciatyvos žydams naikinti, tačiau įrodymai liudija priešingai.

Savo išvadose Genocido centro vadovė, Teresė Birutė Burauskaitė Apskrities viršininko Jono Noreikos įsakymus dėl turto nusavinimo ir Žagarės geto suformavimo **vadina “raštais”, tuo sušvelnindama įsakmų dokumentų turinį**, tuo pačiu J.Noreikos vaidmenį vykdant žydų izoliavimo ir turto administravimo klausimus.

Genocido tyrimo centras išvadoje nurodo, kad nuo pat 1941 m. birželio mėn. J. Noreika įsitraukė į aktyvią antinacistinę veiklą. **Tai patvirtinančių argumentų ir įrodymų išvadoje nėra pateikta.**

Centro vadovė 2015-2018 m. aktyviai neigė J.Noreikos nusikalstamą vaidmenį. Centro leidžiamame žurnale 2016 m. taip pat pasirodė centro istoriko Alfredo Rukšėno 26 lapų straipsnis, vaizduojantis Noreiką kaip globojusį žydus, nieko nežinojusį ir neturėjusį jokių genocidinių ketinimų. A.Rukšėnas akcentuoja tik Noreikos veiksmus dėl turto nusavinimo, sukurdamas jiems apibūžinti naujadarą - “ekonominis genocidas”, tuo sušvelnindamas Noreikos nusikaltimus. Manau, kad Istorinio tyrimo dokumentų šviesoje, “ekonominis genocidas” turėtų būti suprantamas kaip etninės grupės naikinimas dėl ekonominių išskaičiavimų.

Tokie Centro vadovės ir istorikų veiksmai atitinka Holokausto neigimo apibrėžimą, kuris yra daromas Lietuvos Respublikos vardu, propagandą skleidžiant valstybės lėšomis. Atsižvelgiant į išdėstytą prašome pradėti ikiteisminį tyrimą Teresės Birutės Burauskaitės atžvilgiu dėl nusikaltimo numatyto BK 170(2) str. padarymo.

Visais proceso klausimais, maloniai prašome kreiptis į pareiškėjo advokatą Roką Rudzinską el. paštu rokas@rlaw.lt ar telefonu 861488303. Korespondenciją skirtą pareiškėjui prašome siųsti adresu: Advokatų kontora Rudzinskas ir partneriai, A. Mickevičiaus g. 14-2, Vilnius.

Pagarbiai,

Advokatas Rokas Rudzinskas

PRIDEDAMA:

1. Advokato orderis
2. 2015 m. raštas savivaldybei dėl Jono Noreikos memorialinės lentos nukabinimo
3. 2015 m. liepos mėn Centro pažyma dėl Jono Noreikos
4. 2015 m. spalio mėn Centro pažyma dėl Jono Noreikos veiklos antrojo pasaulinio karo metais
5. 2017 m. Centro atsakymas dėl Holokausto interpretavimo
6. 2017 m. Seimo kontrolieriaus nurodymas
7. 2018 m. Centro atsakymas dėl Holokausto interpretavimo
8. Genocido ir Rezistencijos centro 2017-10-24 raštas dėl Lietuvos Nacionalistų Partijos veiklos
9. 1941 -1942 m. LAF - LNP ir Noreikos veiksmų laiko juosta
10. Užklausa dėl Jono Noreikos veiklos.
11. Užklauskos priedai:
 - (1) LCVA-fR-1099-a-1-b2- 1520-byla Vidugiriuiir Chaleckui
 - (2) LCVA-fR-1099-a.1- b.2- 1137-Tryskiai
 - (3) LCVA-fR-1099-a1-b2- 1338-Slucka1
 - (4) LCVA-fR-1099-a1-b2- 1440-Slucka2
 - (5) LCVA-fR-1099-a1-b2- 1464-Noreikoskalejimas
 - (6) LCVA-fR-1099-a1-b2- 1465-Noreikoskalejimas2
 - (7) LCVA-fR-1099-a1-b2- 1466-Noreikoskalejimas3
 - (8) LCVA-fR-1099-a1-b2- 1468-Noreikoskalejimas5
 - (9) LCVA-fR-1099-a1-b2- 1468-Noreikoskalejimas5
 - (10) LCVA-fR-1099-a1-b2- 1504-Slucka3
 - (11) LCVA-fR-1099-a1-b2-1-380-dantutechnikas
 - (12) LCVA-fR-1099-a1-b2-1294-į Šiaulių getą
 - (13) LCVA-fR-1099-a1-b2-1418-Juodeikino verslas

- (14) LCVA-fR-1099-a2-b2-1133-Algos žydšaudžiams
- (15) LCVA-fR-1099-ap1-b1-1 239-Noreikos 41 09 10 isakymas dėl likusio žydų turto panaudojimo
- (16) Žemaičiu Žeme 1941 Nr.5 ištraukos
- (17) Jonui Noreikai būdingos Mintys
- (18) Jono Noreikos LAF Telšiai tinklas
- (19) LCVA-f1075-a2-b5-154A-Zydu Padeties Nuostatai
- (20) LCVA-f1075-a2-b6-135-Noreikos Isakymas LAF Telsiai-1941 07 25
- (21) LCVA-f1075-a2-b19-13R-Teisė Nešioti Ginkla
- (22) LCVA-fR1099-a1-b32-1183-Karo Belaisviai
- (23) LCVA-fR1099-a1-b32-1185-Karo Belaisviai Juodrastis
- (24) LCVA-fR1099-a1-b38-122-Parama Studentams
- (25) LCVA-fR1441-a2-b10-Vladas Bauža - Mirties Bausmė
- (26) Ištrauka iš Mato Krygerio knygos - Apie Noreika
- (27) Vaižganto ir Sinagogos gatvės Plungeė
- (28) Žemaičiu Žeme 1941 Nr.5
- (29) Jono Noreikos anūkės Silvia Foti patvirtinimas.